Parks and Resorts
SCANDINAVIA

ÅRSBERÄTTELSEN

VOLUME 2023

ONCE MORE WITH FEELING.

JOHAN TIDSTRAND • HELENA TIDSTRAND • MATTIAS BANKER • CHRISTER FOGELMARCK • GÖRAN SUNDSTRÖM • MATS WEDIN • PIA SÖDERHORN • MING

PARKS AND RESORTS

STYRELSE 2023

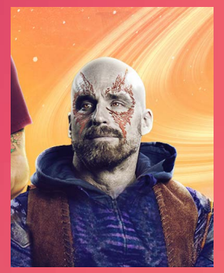
JOHAN TIDSTRAND
Ägare och ledamot

HELENA TIDSTRAND
Ägare och ledamot

MATTIAS BANKER
Ägare och styrelseordförande

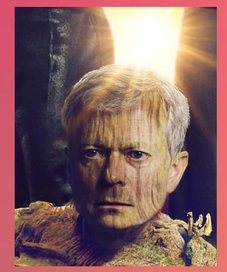
CHRISTER FOGELMARCK
Koncernchef och VD

PIA SÖDERHORN
Ledamot

MATS WEDIN
Ledamot

GÖRAN SUNDSTRÖM
Ledamot

Årets inspirationsbild

Parks and Resorts är ett lika ansvarsfullt som lekfullt bolag. Därför har vi gjort det till en tradition att låta våra styrelsemedlemmar gestalta ett kulturellt fenomen på omslaget till vår Årsberättelse.

I år gestaltar vår styrelse filmaffischen till Marvels superhjältefilm *"Guardians of the Galaxy – Volume 3"* – en film vars sensmoral varit tongivande för Parks and Resorts under 2023, nämligen vikten av att ta hand om varandra, att ställa upp för sina vänner och att aldrig ge upp. Filmtriologin har inte bara berört biopubliken, utan har också blivit en av de största åkattraktionerna i Disneys parker. "Guardians of the Galaxy: Cosmic Rewind" är en banbrytande attraktion som blandar innovation och ny teknik med spänning, humor och G-kraft. En världsunik attraktion som är en sann inspiration för Parks and Resorts inför framtida projekt.

OM OSS

I Parks and Resorts ingår några av landets främsta upplevelseparker – Gröna Lund, Kolmården, Furuvik och Skara Sommarland – som har roat och engagerat människor i över 140 år. Tillsammans välkomnar vi över 2 miljoner gäster årligen och sysselsätter 6 557 personer, varav 445 på årsbasis. Parks and Resorts omsatte ca 1,3 miljarder kronor under 2023.

Vi strävar efter att erbjuda världens bästa parkupplevelser. För att uppnå det investerar vi nästintill allt överskott i utveckling av utbud och kvalitet. Sedan 2006 har det blivit 2,5 miljarder kronor till nya miljöer, attraktioner, djurhägn och restauranger. En viktig del av verksamheten, utöver att leverera skratt och upplevelser, är forskningen och bevarandearbetet som bedrivs inom ramen för våra djurparker. Allt vi gör är tydligt förankrat i våra fyra värdeord: säkerhet, omtanke, upplevelse och effektivitet.

Vi är ett familjeföretag som vill fortsätta att roa i generationer framöver. Med ett perspektiv som är så långsiktigt krävs det att vi tar ansvar för den påverkan vår verksamhet har på omvärlden. Även om vår produkt, upplevelser, är det mest hållbara du kan konsumera, har vi ett ansvar att hantera vår påverkan på miljö och klimat. Att göra stort intryck med litet avtryck är hela tiden vårt fokus.

Vi är också en del av den växande svenska besöksnäringen där turismkonsumtionen i Sverige uppgår till mer än 300 miljarder kronor årligen och sysselsätter i genomsnitt 125 000 personer varje år. Att vara en stor aktör inom besöksnäringen innebär också ett stort ansvar och inom Parks and Resorts har vi en uttalad ambition att bidra till att branschen utvecklas på ett hållbart sätt.

Parks and Resorts huvudkontor är lokaliserat på **Lilla Allmänna Gränd 9** i Stockholm.

Parks and Resorts SCANDINAVIA

Om den här rapporten

Detta är Parks and Resorts årsberättelse och hållbarhetsrapport. Rapporten beskriver våra verksamheter och vårt hållbarhetsarbete under 2023 om inget annat anges. Rapporten gäller samtliga dotterbolag och följer kriterierna för årsredovisningslagen. Hållbarhetsrapporten är uppdelad i fem delar: medarbetare, djur, gäster, framtida generationer och samhälle. Hållbarhetsrapporten omfattar sidorna: 3, 5, 28-49, 52-53 och 63.

INNEHÅLL

5 VÅRT KRETSLOPP & VÅR KOMPASS

6 VD-ORD

8 ÄGARINTERVJU

12 ÅRET PÅ GRÖNA LUND

16 ÅRET PÅ KOLMÅRDEN

20 ÅRET PÅ FURUVIK

24 ÅRET PÅ SKARA SOMMARLAND

28 TRE SNABBA FRÅGOR OM AI MED VÅR NYA CDO

29 VAD ÄR HÅLLBARHET FÖR OSS?

30 MEDARBETARE

34 DJUR

38 GÄSTER

42 FRAMTIDA GENERATIONER

46 SAMHÄLLE

50 KONCERNLEDNINGEN

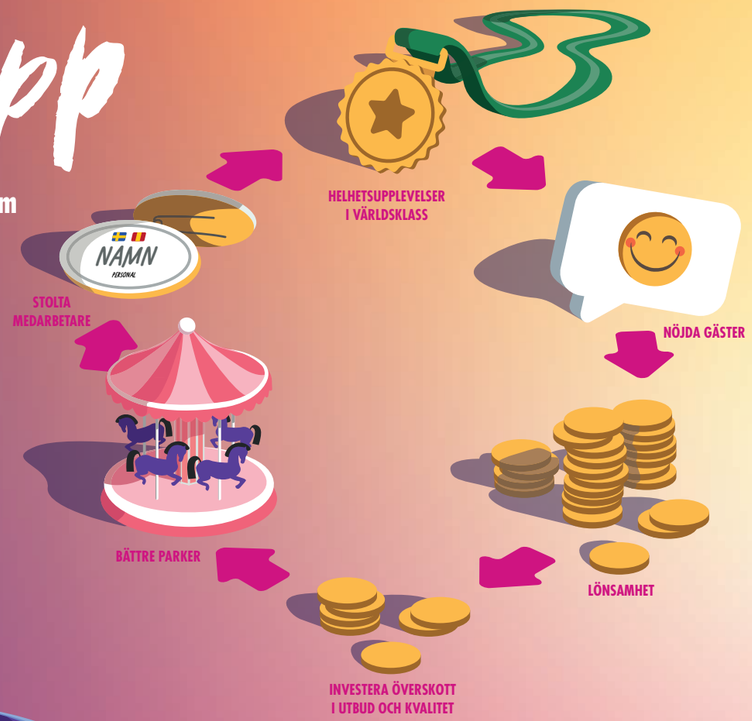
52 HÅLLBARHETSMÅL & AMBITIONER

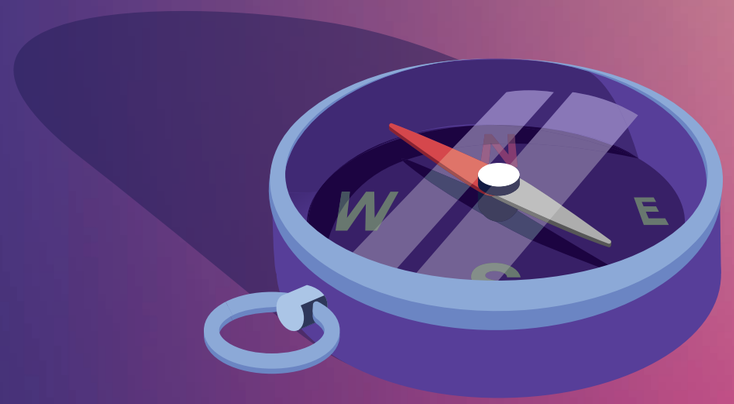
54 FÖRVALTNINGS-BERÄTTELSEN

VÅRT EGET *kretslopp*

Vår affärsmodell är ett kretslopp som börjar och slutar i upplevelsen.

Vårt mål är att erbjuda varje gäst en helhetsupplevelse i världsklass varje gång de besöker någon av våra parker. Lyckas vi med det får vi nöjda gäster som vill komma tillbaka. Gäster som kommer tillbaka skapar förutsättningar för en lönsam verksamhet. Överskottet använder vi för att utveckla vårt utbud och höja kvaliteten. Det gör våra parker ännu bättre. Bättre parker ger stolta medarbetare som med ett större hjärta för verksamheten blir mer motiverade att skapa helhetsupplevelser i världsklass. Och kretsloppet kan snurra vidare.

VÅR *kompass*

Parks and Resorts hållbarhetsarbete utgår från det vi kallar vår kompass. Den fungerar som en plattform till ambitionerna och en grund att stå på när vi drar upp riktlinjer för vårt arbete.

En park för alla

Våra parker ska vara till för alla gäster, medarbetare, djur, det omgivande samhället och framtida generationer. Vi tar ansvar där vår verksamhet berör och strävar efter att vår påverkan ska vara positiv.

Hellre rätt än lätt

Hållbarhet är aldrig svart eller vitt och med forskning och utveckling förändras bilden ständigt. Vi värjer dock inte för det komplexa eller det som är svårt att kommunicera, utan våra beslut ska alltid vara grundade på kunskap och fakta. För att klara det tar vi hjälp av de som kan mer.

Stort intryck med litet avtryck

Att leverera magiska helhetsupplevelser är det vi gör bäst och det ska vi göra på ett så resurseffektivt sätt som möjligt.

"2023 går till historien som ett mycket omtumlande år. Det kommer alltid att finnas ett före och ett efter."

Vd-ord från CHRISTER FOGELMARCK

Återigen finner jag mig själv försöka sammanfatta ett år som inte blev vad någon kunde ana. Ett år med prövningar som skakat om oss i grunden, men som också har visat på styrkan i en företagskultur som präglas av personligt engagemang och långsiktighet.

2023 började bra. Vi hade på allvar börjat lägga pandemiåren bakom oss. Och med två rekordår i ryggen började vi drömma stort igen - om investeringar i ökat utbud i alla våra parker och en satsning på att bli Sveriges bästa arbetsgivare i besöksnäringen. Totalt ska vi investera i storleksordningen två miljarder under de kommande fem åren. Det motsvarar i princip vad vi sammanlagt har investerat under de föregående 18.

Under våren rullade det på bra. När vi kom fram till sommaren hade vi både en ny bank som trodde på våra planer och en ny delägare i AMF. Allt såg kanon ut.

Sen kom resten av 2023 med en allvarlig olycka på Gröna Lund, ovanligt ostadigt väder och en lågkonjunktur som drabbade svenska hushåll. Allt detta kastade oss tillbaka in i en period av osäkerhet, med sämre ekonomi och behov av flera åtgärder för att bolaget skulle återfinna sin stabilitet och riktning.

En olycka som den på Gröna Lund i somras är en personlig tragedi för alla inblandade, inte minst de drabbade och deras anhöriga. Vi gör allt vi kan för att bistå dem och de utredningar som ska lära oss hur vi kan undvika något liknande i framtiden. Härutöver medför en sådan händelse även indirekta effekter som påverkar all vår verksamhet. Det uppstår frågor som inte alltid har några omedelbara svar. Detta har medfört stora prövningar för våra chefer och medarbetare som under stark känslomässig press har manövrerat oss igenom resten av 2023.

De återkommande kriserna på senare år har lärt oss mycket. Inte minst om oss själva. Det är mänskligt att längta tillbaka till det som var normalt tidigare, men inom Parks and Resorts har vi nu accepterat att normalitet tillhör det förflutna. Det nya normala är den förstärkta innovationsanda som tog oss ur kriserna och som nu lever kvar i vår ständiga jakt på nya och förbättrade gästupplevelser.

2023 går till historien som ett mycket omtumlande år. Det kommer alltid att finnas ett före och ett efter. Men nu har vi omstrukturerat och omprioriterat. Och vi har beslutat om en offensiv plan för att komma tillbaka. Vår vision och våra långsiktiga utvecklingsområden ligger fast. Vi ser ljust på framtiden. **Varmt välkommen till våra parker.**

Christer

KONCERNCHEF OCH VD

JAN GRADVALL TAR PULSEN PÅ ÄGARNA JOHAN & MATTIAS

När priserna på konsertbiljetter under 2000-talet har höjts till rekordnivåer riskerar konserter att bli reservat för ekonomiskt välbeställda. Många har inte råd att se sina favoriter. Undantaget, i Sverige och världen, är Gröna Lund och Furuvik. Den som löser säsongskort för några hundralappar kan under fem månader gå på hur många konserter man vill.

TEXT: **JAN GRADVALL**

Varje år står både svenska storartister och utländska stjärnor på Furuviks anrika scen, något som pågått i drygt 100 år. Det är kanske inte så många som vet att hit har inte bara Tomas Ledin och Hooja dragit storpublik, utan även Sammy Davis Jr, Tom Jones och Louis Armstrong.

Och Gröna Lund är i dag känt i musikvärlden som det lilla nöjesfältet vid vattnet i Stockholm som anordnat legendariska konserter med artister som Jimi Hendrix, Bob Marley, The Runaways, Elton John, Kiss, The Clash, Birgit Nilsson, Miles Davis, Mahalia Jackson, Lady Gaga.

Fast det är inte de största artisterna som tydligast visar Gröna Lunds själ.

Om man i slutet av en kväll på Gröna Lund går bort till dansbanan kan man se högar av orange serveringsbrickor staplade bredvid dansgolvet. Varför? Har folk suttit och ätit där? Brickorna, om man tittar noga, bär spår av något svart.

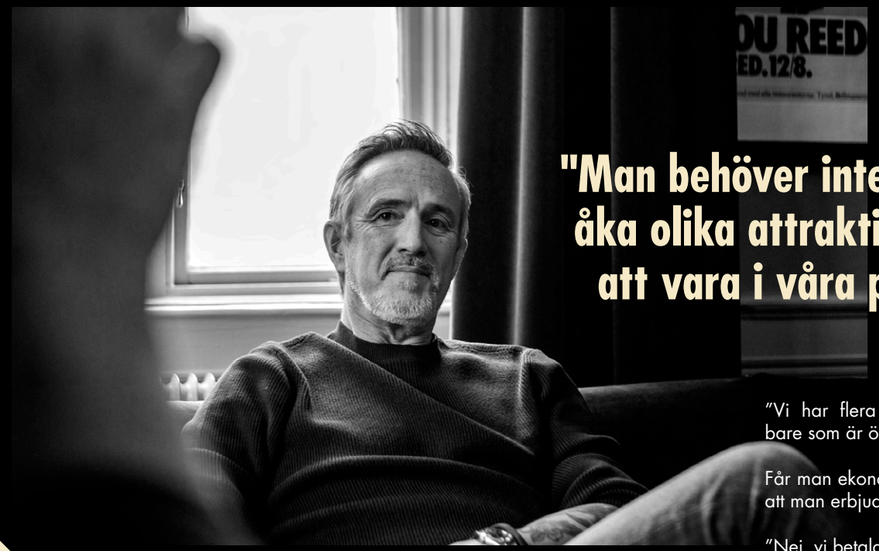
”Det där är kaffepulver som dansarna hällt ut på brickorna”, förklarar Mattias Banker, en av Gröna Lunds ägare. ”De smular kaffet under skosulorna för att få bättre fäste”.

I England finns subkulturen Northern Soul där dansarna har talk under skorna för att få rätt friktion på dansgolvet. I Sverige kör dansarna med kaffepulver.

Gröna Lund beskrivs som ett nöjesfält men i funktion är det lika mycket en folkpark. Tre kvällar i veckan är det dansbandskvällar, utan att någon uppmärksammar det i media. Men det är alltid fullt med folk.

”Vi hade en vd här från Disney World på studiebesök”, säger Mattias. ”Han undrade vad som egentligen pågick där borta på dansbanan. Jag berättade om dansarna, att de köper Gröna Kortet, uteslutande dricker vatten hela kvällen och återvänder hela sommaren. Han frågade: ’Men hur tjänar ni pengar på det?’ Jag svarade att det gör vi inte, vi tjänar ingenting på det.”

"Man behöver inte gilla att åka olika attraktioner för att vara i våra parker"

Varför driver man en nöjespark?

Parks and Resorts driver fyra parker: Gröna Lund, Kolmården, Furuvik och Skara Sommarland. Ägarna, plockar nästan aldrig ut någon vinst. Två av ägarna som även arbetar operativt i verksamheten, Johan Tidstrand och Mattias Banker svär båda, oberoende av varandra, att de aldrig någonsin kommer att sälja sin andel.

En inställning som inte skulle imponera på någon som gått på Handelshögskolan – vilket heller ingen av dem gjort. Johan Tidstrand har en bakgrund som tatuerare och drev under några år en skivaffär på Götbacksbacken. Mattias Banker jobbade med försäljning av kirurgiska implantat.

Vad som förenade dem är att de älskar Kiss och nöjesparker. (Det går att argumentera för att rockbandet Kiss är som en nöjespark, fast med förstärkare.)

”Jag har älskat nöjesparker sen jag var pytteliten”, säger Johan Tidstrand. ”Trots att vi bodde i Dalarna så var vi på Grönan minst två gånger varje sommar. Kommer man från Insjön, uppväxt bredvid en bondgård, så var det som en sagovärld att komma till Stockholm och Grönan. Jag minns spelet Bonanza till höger om ingången. Den magiska känslan försöker vid återskapa i dag.”

Ett ledord är att nöjesparkerna inte ska göra skillnad på gäster och gäster. Alla är lika välkomna.

”Alla från barnfamiljer till tonåringar och pensionärer”, säger Johan. ”Man behöver inte gilla att åka olika attraktioner för att vara i våra parker. Är det en fin sommarkväll kan man bara kliva in, sätta sig i en bar eller på en bänk, och kolla på människor”.

På konserterna kan ingen köpa sig till bättre platser varken på Gröna Lund eller Furuvik. ”De som köat hela dagen för att få se sin favoritartist ska också vara de som får stå längst fram”, säger Mattias. ”Vi har utvecklat ett system för det, så att ingen kan springa förbi dem. Många har frågat om vi inte borde sälja VIP-platser längst fram vid scenen. Ekonomiskt skulle det vara lockande. Vi skulle tjäna mycket mer pengar den dagen, kanske det året, men sen är det godnatt. Den dagen du kan betala dig in framför andra faller hela idén med våra konsertscener.”

Att Parks and Resorts parker är platser för alla, oavsett ålder, ursprung och inkomst, återspeglas även av de som jobbar i parkerna. Bland de anställda finns tonåringar, pensionärer, nyanlända, personer med funktionsvariationer. Åldersspannet på de som jobbar sträcker sig från 16 upp till åtskilliga år efter pensionsåldern.

”Vi har flera återkommande sommarjobbare som är över 70”, säger Johan.

Får man ekonomiskt stöd av kommunen för att man erbjuder såna anställningar?

”Nej, vi betalar fullt. Jag skulle gärna anlita fler pensionärer. De jobbar hårt.”

Flera av Parks and Resorts parker har funnits i över hundra år, med tiotusentals besökare varje dag. Men plötsligt händer det som inte får hända.

Den 25 juni 2023 klockan 11.30 hördes plötsligt ett par höga ljud som nästan lät som smällar på Gröna Lund.

”Vår mest erfarna parkchef var ansvarig för driften den dagen”, säger Mattias. ”Det var ljud han aldrig hört förut och han berättade att han förstod att det var något allvarligt. Han gick direkt in i krismode och aktiverade krisgruppen."

Vad som hade hänt var att bärarmen i underredet i den främre vagnen på berg- och dalbanan Jetline plötsligt knäcktes på två ställen och tre personer föll ur vagnarna.

Flera personer skadades i olyckan. Efter ett par timmars förvirring publicerade Dagens Nyheter rubriken där det står svart på vitt vad som hade hänt, något som alla som jobbar i parken får leva med resten av sina liv: ”En död och tre svårt skadade i olyckan på Gröna Lund”.

Johan: ”Jag befann mig hemma och fick höra att Jetline spårat ur och att någon hade ramlat ut. Jag slängde mig in i bilen, körde dit men höll knappt på att bli insläppt för att polisen hade redan spärrat av. Vi samlade en krisgrupp på kontoret. Flyg är bland det säkraste som finns men det händer att flygplan störtar. Berg- och dalbanor är också bland det säkraste som finns men ibland händer någon olycka någon annanstans i världen.”

Mattias: ”För ovanlighetens skull hade jag lagt ifrån mig mobiltelefonen hemma. Säsongen hade börjat så fint och jag kände mig nästan lite ledig. Det var min son på nedervåningen som såg en nyhetsflash på sin mobil och ropade, ’Det är något problem med Jetline’. Min mobil hade typ gått sönder av meddelanden. Jag körde in till stan, parkerade på Östermalm och gick sista biten. Varför jag parkerade där? Det enda jag kunde tänka på var att jag inte ville bli försenad om det inte fanns parkeringsplats. Vi hade tränat på krissituationer och delade upp oss. Några satt här på kontoret, andra på Hasselbacken intill Gröna Lund”.

Vad de tränat på var framförallt vem som gör vad när en kris inträffar. Instinkten är att alla vill göra allt och det blir kaos.

”Vi visste att det skulle bli en enorm press på vår informationsavdelning”, fortsätter Mattias. ”Hur länge orkar de? Fokus riktades direkt mot de som drabbats. Det är tre grupper det handlar om. Först och främst förstås de som satt i tåget och deras anhöriga. Sen våra medarbetare, ett arbete som fortfarande pågår. De som ska släppa iväg våra gäster i attraktioner måste veta att allt är 100 procent säkert. Den tredje gruppen är våra gäster.”

Dagarna gick, krisarbetet och polisundersökningar fortsatte, parken fortsatte vara stängd. ”Efter ett par dygn var vi tvungna att säga till personal att gå hem och sova för att fortsätta orka”.

Efter olyckan visade det sig att en bärarm knäckts. Den hade nyligen bytts ut, inte för att den var trasig utan som i ett led att i förebyggande syfte byta ut gamla delar. Varför bärarmen gick sönder återstår i skrivande stund för haverikommissionen att utreda.

Efter några dagar samlades alla anställda på Cirkus. ”Alla bjöds in och alla kom”, säger Mattias. ”Det var varmt, många var lediga, men alla kom. Vi tog i hand med alla och stod på scenen och berättade vad vi visste. Alla fick möjlighet att ställa frågor. Krishantering är något ständigt pågående. Vi har haft fortsatt kontakt med alla, men några av medarbetarna kommer nog inte att komma tillbaka tyvärr.”

Efter nio dagar öppnade Gröna Lund igen. Stamgästerna kom tillbaka, sockervadden började åter spinnas, artister började soundchecka. Runt dansbanan började kaffepulver åter hällas ut på orange serveringsbrickor.

På kontoret på Lilla Allmänna Gränd har Johan en gammal Nokia-telefon i en låda. I mobilen finns bilder på när Lady Gaga var på kontoret och satt och lekte med Johans barn. ”Jag har ingen aning om hur man får fram bilder från en Nokia-telefon från 2009 så jag kan inte slänga den.”

En okänd Lady Gaga hade varit med i tv-programmet Sommarkrysset som spelades in på Gröna Lund. ”Jag såg det framträdandet, tänkte att hon kommer att bli megastor och bokade tidigt. Vet du vad vi betalade? 375 000 kronor. Det kom 22 000 pers.”

Enligt Parks and Resorts konsertlogik, tvärtemot Handelslogiken, öppnar en bra affär upp för att göra en dålig affär. I sommar har man bokat Sam Smith för den högsta summan Gröna Lund någonsin betalat. ”En ren förlustaffär, galet egentligen, men en fantastisk artist som visar de värderingar vi står för”, säger Mattias.

På väggen på kontoret hänger den affisch som Johan och Mattias kanske värderar allra högst, Kiss 1976.

Planen de närmaste åren är att fortsätta förbättra de fyra parkerna som Park and Resorts driver. Fler utrotningshotade djur på Kolmården, förbättra boendet på Skara Sommarland och fler aktiviteter för barn på Furuvik.

Mattias: ”Min mamma brukar fråga varför vi inte bara kan lugna ner oss litegrann. Men jag tror att det räcker med bara några år om vi slappnar av och inte förnyar oss, så kommer någon annan och tar den här positionen. Och vet du vad det sjuka är? Det kan vara ett spel. Det kan vara nya Vision Pro från Apple. Så vi måste hela tiden bli bättre.”

"Den dagen du kan betala dig in framför andra faller hela idén med våra konsertscener"

Fint samarbete *i en svår tid*

Det skulle inte kunna hända. Det fick inte hända. Ändå hände det. Olyckan med Jetline i juni satte sina spår i hela 2023. VD Jan Eriksson ser tillbaka på ett turbulent och tufft år för Gröna Lund, där fokus har legat på att agera rätt och vinna tillbaka gästernas förtroende.

Energin var på topp inför säsongen 2023. Förberedelserna präglades av positiv anda och högt tempo under hela våren. Med en strålande majmånad och lika fin inledning av juni kunde det inte ha börjat bättre för Gröna Lund.

Men söndagen den 25 juni vändes allt upp och ner. En olycka i berg- och dalbanan Jetline medförde att en person avled och flera skadades.

– Det var något som aldrig skulle kunna hända, som inte fick hända. Ändå hände det. Det var en enorm chock för oss alla, säger VD Jan Eriksson.

"Det kändes helt overkligt"

Han var i Stockholms skärgård under midsommarhelgen när han fick ett sms av Gröna Lunds informationschef om att en olycka kunde ha medfört att någon hade ramlat ur Jetline. Han borde genast höra av sig till parkchefen.

– I samtalet med parkchefen framgick att flera personer var skadade, förmodligen allvarligt. Jag kontaktade säkerhetschefen och bad honom sammankalla krisledningsgruppen. På väg in till Gröna Lund hann jag prata med de flesta i ledningsgruppen och representanter för koncernen. Det kändes helt overkligt, berättar Jan Eriksson.

Det fanns en tydlig krisplan som aktiverades omedelbart efter att olyckan hade inträffat. Gröna Lunds vd är både tacksam och imponerad över den gemensamma insats som gjordes i samband med olyckssituationen. I samarbete med räddningstjänsten lyckades Gröna Lunds personal tömma parken på 5 000 gäster på 15 minuter.

Gröna Lund höll stängt i nio dagar efter olyckan för att kunna finnas tillgängliga för de drabbade och deras anhöriga, stötta medarbetare och bistå polisen i deras utredning. Samtliga attraktioner sågs över och man kunde även jobba noggrant och strukturerat med kommunikation.

– Vi valde att kommunicera i flera steg där vi först informerade alla chefer, sedan tillsvidareanställda, därefter säsongsanställda och slutligen allmänheten. Det gav oss en trygghet att alla medarbetare kunde svara på eventuella frågor utifrån.

Gröna Lund öppnade åter onsdagen den 5 juli med väsentligt färre besökare och vad Jan Eriksson beskriver som ”en oro bland både besökare och personal”.

– Det var en tuff period för personalen. Vi erbjöd omgående samtalsstöd och uppmuntrade alla att ta den chansen, framför allt de som var närmast i hanteringen av olyckan och som stöttade räddningstjäns-

ten. Det var också viktigt att alla som jobbar med attraktioner fick stöd för att kunna svara på gästernas frågor om säkerhet.

I juli hade Gröna Lund 70 procent färre besökare under en dag, jämfört med en sommardag under normal högsäsong. Ihållande regn, förhöjd terrorhotnivå och räntenivåer som fortsatte att oroa, var andra faktorer som också påverkade gästantalet. Mot slutet av säsongen kunde Jan Eriksson se en liten vändning.

Carola, Benjamin Ingrosso och Miss Li var några av de artister som spelade under säsongens sista höstkvällar. Men det var Veronica Maggio och Miriam Bryant som lockade störst publik när de spelade för utsålt hus den 30 augusti.

– Vi hade många fina konserter i slutet av sommaren. Det kändes väldigt bra, även om vi samtidigt var medvetna om att vissa besökare inte skulle komma tillbaka på ett tag.

En slutsåld premiärhelg blev en ljus start för Gröna Lunds sjätte år med halloweenfirande. Säsongen bjöd på två stora nyheter. I skräckhuset Obscura låstes besökarna in i totalt mörker och gränserna suddades ut mellan mardröm och verklighet. I Häxans Magiska Stig fick de yngre träffa häxan Ofelia och hennes vänner Grums och Glims.

– Årets Halloween var kall och regnig, men innehöll flera ljuspunkter i form av många väsen i parken, en nytänkande skräckhusnyhet och över 100 000 gäster. Det var härligt att se så många förtjusta gäster.

Den planerade uppföljningen av Winter Wonderland fick sättas på paus 2023 på grund av det osäkra marknadsläget i kombination med de ekonomiska effekterna av olyckan.

– Winter Wonderland var en väldigt fin och uppskattad vinteraktivering och förhoppningen är att den ska komma tillbaka när läget är ett annat.

Den här säsongen fyllde Gröna Lund även 140 år och firade genom att lansera en egen historiesajt.

– Gröna Lunds historia tillhör alla och med den här webbsidan öppnar vi för första gången upp dörrarna till vårt arkiv och tillgängliggör en stor bit stockholmshistoria för alla. Nu kan du hitta bilder på den där magiska konserten med Bob Marley 1980 eller söka upp den där knasiga attraktionen som mormor berättade att hon åkte som ung. Den här historiesajten visar verkligen hur Gröna Lund roat generationer av besökare i 140 år, något vi hoppas kunna göra i över 140 år till, säger Jan Eriksson.

Inför säsongen 2024 har Gröna Lund tagit till sig av feedback från sina gäster och beslutat att återgå till att sälja entrébiljetter och erbjuda fri entré för pensionärer. Ett initiativ för att göra parken mer lättillgänglig för flera olika sällskap.

– Vi hoppas att återkomsten av entrébiljetter gör att vi får tillbaka vissa gästgrupper så som fler kompisgäng som 5-kampar och äldre som vill följa med sina barn och barnbarn.

Ett stort steg i Parks and Resorts hållbarhetsarbete var invigningen av Sveriges största solcellspark den 29 maj. Parken ska generera drygt 20 GWh per år, vilket motsvarar en årsförbrukning av el hos cirka 4 000 villor. Investeringen innebär att Gröna Lund, Kolmården och Skara Sommarland kan drivas helt av solenergi under sommarmånaderna.

– Det är ett stort och viktigt initiativ i vårt hållbarhetsarbete och något vi är väldigt glada och stolta över. Gröna Lund har även en stor utmaning på matsidan, men vi jobbar kontinuerligt med att erbjuda fler vegetariska alternativ, minska vårt matsvinn och hjälpa våra gäster att göra hållbara val.

Jan Eriksson hoppas att Gröna Lund ska kunna vinna tillbaka gästernas förtroende under 2024. Han ser fram emot en stabilare konjunktur samt att få välkomna Mamma Mia! The Party tillbaka till ett sista år i Sverige på Tyrol och med det ge den yngre generationen en chans att få uppleva den hyllade musikfesten. Under 2024 tas också det första spadtaget till det nya tivoliområdet på parkeringen, ett projekt som kommer att ta Gröna Lund till nya höjder och erbjuda en ännu bättre och minnesvärd gästupplevelse.

Vilka var de viktigaste lärdomarna från 2023?

– Det stora värdet av att ha en tydlig krisplan, att vi höll fast vid vår kommunikationsordning och hur vi grupperade oss. Det fungerade oerhört bra. Men också att vi ska fortsätta att jobba med vårt säkerhetsarbete och utbildningsmaterial framåt. Vi kan alltid bli bättre.

Sedan olyckan har Gröna Lund bistått de utredningar som bedrivs av polisen och Statens haverikommission till fullo. Parallellt med utredningarna har man även genomlyst sin verksamhet gällande bland annat säkerhetsarbetet, rutiner, utbildningar, kvalitetssäkringar samt leverantörsbeställningar och identifierat förbättringsåtgärder som redan nu är implementerade inför säsongen 2024. Bland annat har kravställningen till leverantörer förtydligats och rutinerna vid beställningar förstärkts för att öka närvaron och kontrollerna av hela tillverkningskedjan.

– Jag vill tillägga hur oerhört imponerad jag är över hur hela Grönan så sammansvetsat ställt upp i en svår tid, det har varit väldigt fint att se, avslutar Jan Eriksson.

Jan Eriksson
VD Gröna Lund

Veronica Maggio och Miriam Bryant

OMSÄTTNING I MKR

2023:	509,3
2022:	729,2

ANTAL GÄSTER

2023:	876 879
2022:	1 290 950

Visionsbild av Gröna Lunds utbyggnadsplaner på parkeringen

KOLMÅRDEN UTSÅGS TILL EN AV VÄRLDENS MEST HÅLLBARA DJURPARKER

”Det var jättestort, jag blev jätteglad.” Kolmårdens VD Christine Karmfalk kommenterar årets roligaste händelse, finalplatsen som världens mest hållbara djurpark i WAZA:s prestigefulla Environmental Sustainability Award. Den överglänste både regn och lågkonjunktur, som annars satte sina spår i Kolmårdens bokslut för 2023.

Kolmårdens vision är en värld i balans mellan människa, djur och natur. Med ett uppdrag fördelat på bevarande, forskning och utbildning var nomineringen och finalplatsen som en av världens mest hållbara djurparker ett stort och viktigt kvitto på framgången i detta uppdrag.

– Vi jobbar ständigt med våra hållbarhetsfrågor i vardagen, men borde bli ännu bättre på att visa hur långt vi har kommit. Det är en självklarhet att vår verksamhet ska genomsyras av långsiktig hållbarhet, säger Christine Karmfalk.

"VI FICK STOR UPPMÄRKSAMHET I HELA DEN INTERNATIONELLA DJURPARKSVÄRLDEN"

Tillsammans med djurchef Linda Berggren representerade hon Kolmården på plats i San Diego, USA för WAZA:s (World Association of Zoos and Aquariums) prisutdelning i oktober 2023. Inför hundratals branschkollegor och samarbetspartners från hela världen fick de chansen att stoltsera med en film om djurparkens hållbarhetsarbete.

– Det var jättestort. Jag blev jätteglad men också lite förvånad när vi blev nominerade. När vi fick höra vilka andra som var med i final kändes det otroligt ärofullt att få vara en av de tre finalisterna. Strålkastarna riktades på Kolmården och vi fick stor uppmärksamhet i hela den internationella djurparksvärlden, det var fantastiskt roligt, säger Christine.

Kolmården hade sin starkaste vår någonsin, sett både till antalet besökare och omsättning i parken. Christine Karmfalk beskriver maj och juni som ”fantastiska”, men så efter midsommar gjorde sig konjunkturen påmind. I slutet av juli drabbades dessutom Östergötland av regnet och stormen Hans, som på två veckor svepte bort 45 000 gäster jämfört med föregående år.

– Ska jag sammanfatta året så har vi märkt av en kombination av dåligt väder och att folk håller hårdare i plånboken. På den positiva sidan gick det väldigt bra för vårt hotell, Vildmarkshotellet, där vi under våren såg de stora konferenserna komma tillbaka efter pandemin.

Med fem år på posten är Kolmårdens vd van att verksamheten går upp och ner. Efter två ödesår med pandemi slog djurparken besöksrekord 2022, för att 2023 åter stänga efter en utmanande säsong. Det svåra är fluktuationen under en och samma säsong, inte minst för medarbetarna.

– Det blir ryckigt och svårt att planera, och att hålla modet uppe både för sig själv och för alla våra medarbetare. Jobbigast blir det att inte kunna ha den framförhållning vi vill ha, när vi inte vet vad vi har råd att göra och hur det kommer att bli.

Under ett växlande år som 2023 blir det extra viktigt att fokusera på positiva händelser och verksamhetens bedrifter. Vildmarkshotellets försäljningsrekord var en sådan. Nomineringen till en av världens mest hållbara djurparker en annan. Det var ett resultat av ett träget arbete med att utveckla och förbättra Kolmårdens förutsättningar för att vara en djurpark som både tar ansvar för klimatet, för sina gästers säkerhet och trygghet, och för att vara en inkluderande och jämställd arbetsgivare.

– När man lägger ihop allt vi gör blir det en enorm bredd och genomsyrar alla avdelningar. Det är anledningen till att vi blev nominerade av WAZA, säger Christine Karmfalk.

En av de största hållbarhetssatsningar under 2023 var investeringen i Sveriges största solcellspark, som invigdes i maj. Tack vare den drivs Kolmården helt på solel under sommarmånaderna. Ett annat stort initiativ för förnybar energi är borrningen av bergvärme till hotellet, som beräknas vara klar under 2024. Därutöver jobbar Kolmården alltid aktivt med att förbättra mätningen för att energieffektivisera där det är möjligt. Den totala miljöpåverkan har minskat i takt med det ökande användandet av förnybar energi och en ny eldriven fordonspark. Under 2023 har Kolmården installerat fler laddstolpar, utökat restaurangernas vegetariska matutbud och fortsatt arbetet med att förbättra källsorteringen.

Säkerheten är alltid prioriterad. Under året har bland annat parkens alla hägn granskats och utrustning inventerats och kompletterats. En särskild beredskapsgrupp för rymning av djur har bildats och de träffas varannan månad för att öva. Alla medarbetare har tränat på rutiner för att få folk i säkerhet i en händelse där ett djur har lyckats rymma. Under våren genomfördes enskilda övningar på avdelningsnivå samt en större gemensam övning för alla avdelningar i juni.

– Inom tio minuter var alla som befann sig i parken inomhus och i skydd. Det visade verkligen hur viktigt och bra det är att öva innan. Inför genrepet till Halloween hade vi bjudit in 1500 gäster för att delta i ytterligare en övning, det gick fantastiskt bra trots att vi aldrig övat med gäster i parken förut, säger Christine Karmfalk.

2022 kom beskedet att Kolmården ska avveckla delfinariet. Beslutet grundade sig i att djurparken vill fokusera mer på att bevara hotade djurarter och att delfiner inte är en sådan. Under 2023 har arbetet pågått med att hitta nya hem till delfinerna, en komplicerad process med många olika aspekter att beakta och alternativ att undersöka.

– Vi har under året gjort mycket research och besökt olika platser för att hitta ett hem som passar våra delfiner och som helst ska kunna ta emot hela flocken. Vi får fin hjälp från EAZA (European Association of Zoos and Aquariums) i det här arbetet.

Vad är nästa steg?

– Först och främst behöver vi hitta rätt hem. Sedan ska alla djuren undersökas, så att de är friska och klarar av en flytt. Förhoppningen är att vi ska kunna genomföra flytten under 2025 eller senast 2026, säger Christine Karmfalk.

Kolmårdens julsäsong Sagojul blev en fin och stämningsfull avslutning på året. Massor av snö skapade en ännu juligare känsla för alla barnfamiljer som kom för att träffa tomten, besöka tomtenissarnas julverkstad och hälsa på Bamse och hans vänner i Småköping.

CHRISTINE KARMFALK
VD Kolmården

Vildmarkshotellet slog försäljningsrekord

OMSÄTTNING I MKR

2023:	510,7
2022:	555,6

ANTAL GÄSTER

2023:	663 927
2022:	760 138

MINNESVÄRD SÄSONG
TROTS REGN OCH KYLA

Glädjen var stor över att få öppna igen efter en vinter och vår som präglades av schimpansrymningen i december 2022. Men trots regn (och varningar om ännu mer regn) kom både nya och trogna gäster tillbaka för att åka, skratta, äta sockervadd och titta på djuren. Året bjöd på många minnesvärda händelser.

”Ett intensivt år”. Så sammanfattar Furuviks VD Sandra Wilke 2023, som under de första fyra månaderna var allt annat än normalt. En period som under ett vanligt år består av förberedelser, utvärdering och rekrytering genomsyrades i stället av hantering av schimpansrymningens följder.

– Att öppna i maj kändes som under pandemin då vi inte visste vad vi kunde förvänta oss. Vi behövde hela tiden ta hänsyn till många olika aspekter. Vi ville inte slå på stora trumman som vi vanligtvis gör inför en premiär, utan behövde gå fram väldigt varsamt, säger Sandra Wilke.

Längtan att gå tillbaka till normala rutiner hade varit stor. Sammanhållningen bland Furuviks medarbetare var stark och siktet inställt på att ge gästerna en ny, fantastisk säsong. Det visade inte minst återvändarrekryteringen som gick över förväntan med ett rekordstort antal sökande. Tre nya affärsområdeschefer tillförde ny energi och viktiga erfarenheter från andra branscher, vilket stöttade upp de övriga i teamet.

– Det har varit jättetufft för alla inblandade, men oj vad de har kämpat för att säsongen skulle bli så bra som den blev, säger Sandra Wilke.

Sommarens rekordregn nådde även Furuvik och avspeglades på antalet gäster i juli och augusti. Även konserterna drabbades av regnet och framgångssäsongen Halloween blev kallare än vanligt, vilket påverkade besökssiffrorna även där.

"Vi vill vara en plats där barn i alla åldrar kan ha roligt"

På den soliga sidan sålde Furuvik inte mindre än 20 000 årskort – ett nytt rekord! Inför säsongen hade det tidigare Guldkortet och Furuvikskortet ersatts av Nya Furuvikskortet, ett komplett kort med fri tillgång till alla delar av parken, inklusive konserter.

– Vi var väldigt glada över att kunna erbjuda våra gäster Nya Furuvikskortet. Det gjorde det både enklare och mer prisvärt för vår huvudmålgrupp, familjer, som besöker oss flera gånger under året.

Glädjen förstärktes den 23 juni då en förväntansfull publik med stora som små fick inviga den största attraktionen i Furuviks historia – den blixtrande berg- och dalbanan Lightning. Med sin supersnabba acceleration maxades både pirr och skratt under hela sommaren och åkturen blev ett viktigt tillskott till parkens 16 attraktioner, inte minst för de lite äldre barnen.

– Lightning blev en stor succé och är verkligen en attraktion för alla. Även om vår primära målgrupp är barnfamiljer med lite yngre barn, så vill vi vara en plats där barn i alla åldrar kan ha roligt.

För de yngre barnen förstärktes närvaron av Furuviks älskade Pelle Svanslös och en helt ny teaterföreställning med sång och dans på Lilla Scen blev snabbt en storfavorit. En annan Pelle-nyhet var en tematiserad ”festbod” där gästerna inte bara kunde träffa Pelle och hans gäng utan också leka och fota sig med Pelle-inspirerad scenografi.

Efter Halloweens publikrekord 2022 var det självklart med en tredje uppsättning av Horror Nights, kvällsaktiviteten med maxad

skräck för de lite modigare, som 2023 förlängdes med en extra kväll.

– Halloween är en viktig säsong för Furuvik och vi skruvar varje år för att skapa en upplevelse som kan uppskattas av alla mellan 0 och 100 år. Horror Nights är fortfarande en ganska ny produkt som kräver stort engagemang och ständig utveckling för att gästerna ska vilja komma tillbaka, säger Sandra Wilke.

Sommaren bjöd även på en mäktig konsertuppställning. Carola, Hooja, Daniel Adams-Ray, First Aid Kit och Hov1 var bara några av de 18 akter som intog Stora Scen och skapade magiska sommarminnen för Furuviks besökare. Drottningen av allsång, Carola, lockade 10 000 äldre och yngre fans och bjöd på ett minnesvärt framträdande en solig augustikväll. Sommarens största publikmagnet var duon Hooja som med sin spektakulära show slog rekord i modern tid i Furuviksparken.

– Det var en fantastisk dag, vi hade 14 600 gäster och publiken bestod verkligen av alla åldrar. Det blev så tydligt hur musiken förenar människor, därför är konserterna så viktiga för oss.

Under 2022 färdigställde Furuvik ett nytt hägn för att kunna ta emot två unga honor av den hotade arten gyllene takin. Hösten 2023 fick de äntligen sällskap av en hane, ett viktigt steg i detta nya bevarandeprojekt. Förhoppningen är att naturen ska få ha sin gång och att parken under 2024 får välkomna små takinungar.

– Bevarande av hotade djurarter är vårt viktigaste uppdrag och att få en ny art och därmed kunna bidra i ett nytt bevarandeprogram är därför stort för oss. Bevarandearbetet är ibland svårt att förklara för våra gäster, men det handlar helt enkelt om att förhindra att arter dör ut, säger Sandra Wilke.

Hon hoppas att den ökade kunskapen om vikten av biologisk mångfald, inte minst bland den yngre generationen, ska kunna hjälpa fler att förstå djurparkens viktigaste funktion.

I april bekräftade EY:s externa utredning av schimpansrymningen att brister i låsrutinerna ledde till att schimpanserna kunde ta sig ut. Furuvik har därför under året genomfört flertalet åtgärder för att något liknande inte ska kunna hända igen.

– Vi har under året påbörjat ett stort förändringsarbete med åtgärder efter händelsen och har också tagit med oss många lärdomar. Vi behöver hela tiden ifrågasätta oss själva när det gäller säkerhet och trygghet. På djursidan har vi genomlyst alla säkerhetsrutiner och arbetssätt, gått igenom alla djurhägn och gjort vissa justeringar utifrån ett säkerhetsperspektiv. Vi har även genomfört krisövningar.

Sandra Wilke är noga med att framhäva sina medarbetares insatser i allt arbete kopplat till händelsen.

– Vi har varit ett tajt gäng som har kämpat oerhört hårt. Det är tack vare dem som vi klarade att genomföra alla förbättringsåtgärder så bra, att de orkade hålla i trots chock och sorg under denna tuffa period.

Som en del i Parks and Resorts långsiktiga, strategiska hållbarhetsarbete har Furuvik under 2023 utökat antalet återvinningsstationer och fortsatt arbetet med att hjälpa gästerna att sortera rätt. Man har också satt upp fler skyltar som informerar om de hållbarhetsåtgärder Furuvik arbetar med. Förbättrad struktur och effektivare mätningsmöjligheter för energiförbrukning är ett arbete som också påbörjades under 2023. En hållbar Halloween blev det också, med återanvändning av utsmyckningar, kostymer och rekvisita inköpta på second hand och pumpor som växte fram från förra årets komposterade pumpor.

– Våra medarbetare gör ett fantastiskt jobb här. Det är inte bara hållbart och kostnadseffektivt, utan också väldigt kreativt, avslutar Sandra Wilke.

Sandra Wilke
VD Furuvik

Hooja satte publikrekord

OMSÄTTNING I MKR

2023:	135,9
2022:	201,5

ANTAL GÄSTER

2023:	282 948
2022:	377 402

HURRA!

I oktober tilldelades Lightning en internationell utmärkelse som bästa berg- och dalbana i sin kategori. Furuviks delegation fick ta emot priset vid attraktionsbranschens årliga konferens i Wien i oktober:

”Utmärkelsen var ett fint resultat av det hängivna teamet bakom Lightning och jag är imponerad av alla som har bidragit till att göra den möjlig på Furuvik”, säger Sandra Wilke.

Ny vd tar rodret

Väderprognosen lovade svensk värmebölja när Skara Sommarland slog upp grindarna i maj. I stället bjöds det på den regnigaste och ojämnaste säsongen på många år. Trots det bidrog den efterlängtade attraktionen BadringsBumpers och nya platschefen Christoffer Östling till härlig och fartfylld energi i Skandinaviens största vattenpark.

Skara Sommarland, en av Västra Götalands mest välbesökta turistattraktioner, lockar gäster från hela landet med sin oslagbara park för utomhusvistelse – gärna i vackert väder. När regnet kommer, visar erfarenheten, söker sig folk till andra familjeaktiviteter. Det blev särskilt tydligt sommaren 2023 då parken stängde säsongen med 65 000 färre gäster än föregående år.

– Vädret blir en större utmaning för en vattenpark än för en djurpark eller ett renodlat tivoli. Du åker inte och badar när det regnar och även om poolerna är uppvärmda kan temperaturen i vattnet skifta beroende på vädret, säger Christine Karmfalk, som gjorde sin andra säsong som Skara Sommarlands vd.

Men regnet hindrade inte trogna campinggäster att checka in, som med boendet får fri entré till både tivoli och vattenland. Beläggningen i campingstugorna var nästan i nivå med föregående år och totalt sett bodde var tredje parkbesökare på campingen.

För att göra parkupplevelsen mindre väderkänslig har ett utvecklingsarbete påbörjats. Konkret handlar det om att öka utbudet av tivoliattraktioner och andra gästupplevelser som är lika roliga och minnesvärda oavsett väder. En sådan var sommarens stora nyhet för alla åldrar, BadringsBumpers, en sorts radiobilar i form av runda gummiringar där åkarna kan köra, snurra och krocka med varandra. BadringsBumpers är, liksom gokart-banan, belägen i närheten av restaurang Bryggan, ett levande område med gott om utrymme.

– Vi vill gärna kunna erbjuda fler attraktioner i detta område, dels för att det är trevligt runt Bryggan och dels för att kunna sprida ut våra besökare och använda parkens ytor på ett bra sätt, säger Christine Karmfalk.

Under sommaren 2023 fick två av parkens attraktioner, Gruvbanan och Newton, tekniska problem och stängdes under delar av säsongen. Stillastående attraktioner drog ner helhetsomdömet i säsongens GGI, Glad Gäst Index, men båda attraktionerna beräknas stå redo igen inför sommaren 2024.

”Vi vill gärna kunna erbjuda fler attraktioner i detta område”

Skara Sommarland har under 2023 tagit ett stort omtag om arbetsmiljö och säkerhet. En ny säkerhetsutbildning har tagits fram som är obligatorisk för alla medarbetare och en oberoende expertgrupp har sett över samtliga attraktioner. Gruvbanan har renoverats och ytterligare inspektioner av tivoliattraktionerna genomfördes i augusti till följd av den allvarliga olyckan på Gröna Lund.

Parks and Resorts strategiska och långsiktiga hållbarhetsarbete omfattar alla koncernens parker. På Skara Sommarland har även det löpande arbetet med att införa fler vegetariska och veganska alternativ i parkens matutbud fortsatt under 2023. Laddstolpar har installerats i anslutning till samtliga premiumstugor på campingen för att möjliggöra hållbara transportsätt till och från parken. Flera av stugorna renoverades också inför säsongen 2023 för att bli mer energieffektiva. Även Sagopoolen renoverades till sommaren för att minska vattenförbrukningen och effektivisera uppvärmningen.

Sedan januari 2022 har Christine Karmfalk haft ett samordnat ledarskap över både Skara Sommarland och Kolmården. Skara Sommarland har även fått förstärkning från Kolmården i form av ett tiotal anställda som arbetade parallellt i båda parkerna under två år. En del i Christines uppdrag har varit att avveckla närvaron av Kolmårdens personal och tillsätta en ny organisation. Som ett led i detta arbete anställdes Christoffer Östling som platschef i maj.

– Skara Sommarland ska stå på egna ben. Det kändes väldigt skönt att få med Christoffer, någon som kunde hålla i alla trådar på plats. Han har gjort ett fantastiskt jobb, säger Christine Karmfalk.

Själv beskriver Christoffer Östling rollen som ny platschef som ett drömjobb, men med en lite utmanande start.

– Det är en komplex arbetsplats med 600 medarbetare som har många olika typer av roller och ansvar, därför var det intensivt med många bitar att sätta sig in i. Sedan gick det mycket upp och ner. Den energi vi kände under slutet av juni med fint väder, stigande besökssiffror och vind i seglet, gick lite förlorad en vecka in i juli när regnet kom.

Hans första tid som platschef gick ut på att lära känna sina många medarbetare. Christoffer Östling brinner för att vara en närvarande och insatt ledare, en förutsättning för att skapa ett tajt och fungerande team, menar han.

– Att jobba med personal är det absolut roligaste jag vet, men också det man behöver lägga mest tid på som chef. Jag drivs av att se andra växa och lära sig nytt. Det utvecklar inte bara medarbetaren utan också mig själv och hela teamet. Glada och nöjda medarbetare som får ta ansvar, ger våra gäster en ännu bättre upplevelse och ännu finare sommarminnen.

Den 8 januari 2024 meddelade Parks and Resorts att Christoffer Östling går in i rollen som tillförordnad VD för Skara Sommarland. Christine Karmfalk lämnar över stafettpinnen för ledarskapet, för att helhjärtat fokusera på Kolmården.

Vad brinner du mest för med Skara Sommarland?

– Vårt sätt att leverera upplevelser i världsklass för våra gäster, det känner jag väldigt stort ansvar för. Att vi skapar våra gästers sommarminnen. Vissa kanske har sparat länge för att kunna besöka oss under två dagar och vårt jobb är att se till att våra gäster får valuta för sina pengar. Det är ett häftigt uppdrag som jag ser fram emot att arbeta vidare med, säger Christoffer Östling.

Christoffer Östling
Tillförordnad VD Skara Sommarland

Årets nyhet - BadringsBumpers

OMSÄTTNING I MKR

2023:	118,5
2022:	132,6

ANTAL GÄSTER

2023:	210 869
2022:	276 223

3 snabba

med JOHN SEVERINSON – Parks and Resorts nya Chief Digital Officer

VILKA MÖJLIGHETER GER AI FÖR PARKS AND RESORTS?

– Den digitala transformation vi har framför oss är oerhört spännande och framför allt går den betydligt snabbare än vad vi sett tidigare transformationer göra. Vår bedömning är att AI-vågen åtminstone inledningsvis främst ger oss möjligheter att arbeta effektivare. Moderna AI-verktyg för kundtjänst, rekrytering och dokumenthantering kommer hjälpa oss att automatisera rutinmässiga uppgifter och frigöra tid till att skapa ännu bättre upplevelser för våra gäster.

HUR KAN DIGITALISERING OCH AI ÖKA GÄSTUPPLEVELSEN?

– Förutom att gästen kommer få det lättare att få hjälp och svar på sina frågor, så kommer även bättre verktyg för till exempel mer effektiv köhantering, fler möjligheter till tematisering som förhöjer upplevelsen och i slutändan större möjligheter att hinna uppleva mer av våra parker.

Under det kommande året gör vi ett pilottest där ett urval av gäster förses med digitala armband som de använder för att komma in i parken, åka attraktioner och köpa mat. Armbanden kommer ge en mer sömlös upplevelse men också en ökad insikt i gästernas besök, vilket ger oss en möjlighet att samla in feedback specifikt kring deras upplevelse i ett led att bli ännu bättre.

VILKA ÄR ERA DIGITALA UTMANINGAR?

– För att kunna dra nytta av AI-omställningens möjligheter måste vi i grunden arbeta med moderna arbetssätt och verktyg vilket betyder att vi behöver välja partnerskap med omsorg. Vi vill arbeta med leverantörer som förstår transformationen och proaktivt bygger in AI-verktyg i sina tjänster. Det betyder i praktiken att vi behöver utmana både en del av de system vi i dag använder och likaså en del av våra interna processer.

Vi omges också av en allt oroligare omvärld och hotet från cyberattacker är överhängande. Med stärkt cybersäkerhetsarbete och moderna AI-verktyg även i teknisk övervakning kan vi upprätthålla hög säkerhet även framgent.

HÅLLBARA idéer kommer *från alla håll* i organisationen

Parks and Resorts har tagit flera viktiga kliv i sitt hållbarhetsarbete under 2023. Men det är inte bara de stora investeringarna som gör skillnad, menar hållbarhetschefen Gabriella Granditsky. ”Små förändringar i det dagliga arbetet är det som ger stor effekt på sikt”, säger hon, ”det är allas bidrag i vardagen som gör att vi kan nå våra mål”.

Som nöjesparkskoncern har Parks and Resorts ett stort ansvar att verksamheten bedrivs så hållbart som möjligt. På alla nivåer och i alla led. Det betyder bland annat att ständigt arbeta för att minska koncernens klimatpåverkan, att vara en arbetsplats som speglar mångfalden i samhället och att parkerna ska vara trygga platser som är tillgängliga för alla.

Gabriella Granditsky är sedan i maj 2023 ny hållbarhetschef på Parks and Resorts. Hon lockades till företagskulturen och de långsiktiga visionerna som skapar bra förutsättningar för att jobba med hållbarhet. Hennes uppdrag är att tillsammans med hållbarhetsavdelningen leda och utveckla koncernens övergripande hållbarhetsarbete, att identifiera prioriterade områden och sätta upp långsiktiga mål. Men även se till att konkreta förslag på förändringar från hela organisationen fångas upp och verkställs.

En ny hållbarhetsorganisation bildades 2022 med syfte att ta ett större och tydligare grepp kring hållbarhetsfrågorna inom Parks and Resorts. Bland annat utsågs ett antal hållbarhetsambassadörer för de enskilda parkerna, med uppdrag att öka engagemanget för hållbarhet bland medarbetarna genom att sprida kunskap och fånga upp idéer.

– Vi ser redan en stor förändring i hur kunskap och idéer sprids i företaget. Vi har under lång tid pratat om att även de små initiativen spelar stor roll och nu är det som att budskapet verkligen har nått fram. Engagemanget sitter i kulturen och det märks också i vårt hållbarhetsarbete. Jag är oerhört stolt över att få vara en del av det. Våra parker ska betyda mycket för människor hela livet och det ska vi fortsätta att arbeta för, säger Gabriella Granditsky.

Ett av 2023 års viktigaste initiativ för koncernen var invigningen av Sveriges största solcellspark, i samarbete med Bixia och Svea Solar. Parken utanför Nyköping genererar tillräckligt med solenergi för att kunna försörja tre av koncernens fyra parker under hela sommarsäsongen.

Ett annat stort steg var att byta ut nötfärsen i parkernas texmex-restauranger till sojafärs. Ett beslut som inte var självklart, men som visade sig vara helt rätt.

"Engagemanget sitter i kulturen och det märks också i vårt hållbarhetsarbete. Jag är oerhört stolt över att få vara en del av det."

– Tack vare det här beslutet har vi radikalt minskat våra utsläpp kopplat till mat och mottagandet har varit övervägande positivt. Andelen gäster som åt vegetariskt ökade från 9 till 22 procent förra året, vilket visar tydligt hur vi kan hjälpa våra gäster att göra hållbara val när de besöker våra parker.

Omvärldens förväntningar på företag förändras och det går snabbt, understryker Gabriella. Det finns ett ökat tryck kring hållbarhetsfrågor från såväl gäster som medarbetare och andra intressenter.

– Vi måste vara med där och kunna leva upp till dessa förväntningar genom att erbjuda gäster och medarbetare hållbara alternativ. Att ta ett större ansvar betyder också högre krav på leverantörer och producenter. I slutändan vet vi också att långsiktig hållbarhet stärker vårt varumärke och är en viktig del i vår affär.

HALLÅ!

Gabriella Granditsky

Chef för hållbarhet och företagskommunikation

Bor:	**Hägersten i Stockholm.**
Karriär i korthet:	**Har sin bakgrund inom bostäder och hållbar stadsutveckling.**
Popcorn eller sockervadd:	**Popcorn!**
Favoritattraktion:	**Safaribanan på Kolmården.**
Ser fram emot säsongen 2024:	**Allt! Jag ser så fram emot att få uppleva säsongsöppning av parkerna för första gången!**

MEDARBETARE

Medarbetarna är ryggraden i hela vår verksamhet. För att skapa hållbara upplevelser tillsammans jobbar vi därför med en inkluderande rekrytering för att skapa en arbetsplats som präglas av samma mångfald som den vi möter hos våra gäster. Det är i mötet med gästen vi kan göra skillnad och vår framgång är därför starkt förknippad med hur väl vi tar hand om våra medarbetare. Vi utbildar våra medarbetare för att skapa goda ambassadörer och tillsammans med en aktiv företagskultur tar vi tillvara på och förstärker den glädje och det engagemang som präglar vår verksamhet redan idag.

I samarbete med Ukrainian Professional Support Center anställer vi människor på flykt från kriget i Ukraina.

MÅNGFALD skapar *affärsnytta*

Sedan flera år tillbaka har en naturlig del av Parks and Resorts rekryteringsstrategi varit att arbeta aktivt med att öka mångfalden bland medarbetarna. Koncernen samarbetar med flera olika aktörer såsom Seniorsatsningen, Stockholm Stad och projektet Bron (för att erbjuda arbete till unga vuxna med funktionsvariation), Samhall och Trygga Orten. Varje år riktas också en del av rekryteringskampanjen till målgrupper som normalt kanske inte tänker på djur- och nöjesparkerna som en möjlig arbetsplats.

– För oss är kopplingen mellan mångfald och affärsnytta så tydlig. Att våra gäster kan känna igen sig i våra medarbetare leder till bättre gästmöten och nöjdare gäster. För att vi ska kunna rekrytera drygt 3 500 medarbetare till varje säsong krävs också att vi har en bred rekryteringsbas och lyckas nå och attrahera de som inte alltid tänker på oss som en möjlig arbetsgivare, säger Sanna Nordström, rekryteringschef på Parks and Resorts.

"Grönan är som en enda stor familj"

Satsningen på att anställa fler seniora medarbetare till de olika parkerna är inte bara positivt för mångfalden. De blir inte sällan som en extra far- eller morförälder till de yngre medarbetarna och bidrar med mycket viktig livserfarenhet utöver sin arbetslivserfarenhet. Jane Hartvig Fredriksson och Christina Hammarberg är båda 75 år och har jobbat 13 respektive 10 säsonger på Gröna Lund.

– Jag sökte till Grönan när jag precis hade blivit pensionär och ville ha något meningsfullt att göra under sommarhalvåret. Jag har inte ångrat mig en sekund. Efter att dagen är slut, är känslan alltid: Vilken bra dag jag har haft! Jag hoppas att fler i min ålder ska upptäcka att man kan jobba här, säger Christina Hammarberg.

– Grönan är som en enda stor familj. Det har känts så från allra första dagen. Man tar hand om varandra och jag kan inte tänka mig en bättre arbetsplats. Det här är vårt hem, säger Jane Hartvig Fredriksson.

Fysioterapeut på plats

Under 2023 tog Parks and Resorts ett stort kliv framåt i koncernens hälsofrämjande arbete och anställde en egen fysioterapeut, Fredrik Aronsson.

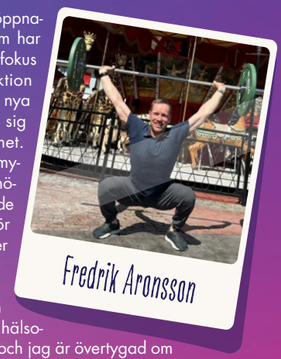
– Vi vill skapa förutsättningar för att våra medarbetare ska må bra, både på och utanför jobbet. Som arbetsplats kan vi kanske förknippas med sockervadd och popcorn för en utomstående, så det känns extra kul att få addera personalhälsa och möjlighet till träning till den listan, säger Ida Troive, HR-chef på Parks and Resorts.

I koncernens parker finns en mängd olika kompetenser, yrkesgrupper och arbetsmiljöer representerade. Vissa arbeten är stillasittande kontorsjobb medan andra är mer fysiska med exempelvis tunga lyft.

– Jag tycker det är en spännande utmaning att jobba på en så dynamisk arbetsplats med många olika behov. Ett fokus under mitt första år har varit insatser för medarbetare med fysiskt krävande arbeten. Jag har bland annat startat upp träningsgrupper med olika inriktning, till exempel en som arbetar preventivt för att stärka upp rygg, axlar och nacke, säger Fredrik Aronsson.

I samband med att Fredrik började öppnades också ett gym på Gröna Lund, något som funnits i övriga parker under flera år. Varje avdelning har fått en egen träningstid i gymmet och övrig tid är öppen för bokning.

– I och med att vi öppnade upp ett nytt gym har ett annat av mina fokus varit gymintroduktion för att få alla mina nya kollegor att känna sig bekväma i gymmet. Jag vill slå hål på myten att träning behöver vara tidskrävande och komplicerat för att ge resultat, säger Fredrik.

– Det här är utan tvekan vår största hälsosatsning någonsin och jag är övertygad om att vi kommer att få tillbaka investeringen många gånger om, säger Ida Troive.

Att *satsa* på våra LEDARE är vägen till både *framgång* och *inkludering*

För att Parks and Resorts ska lyckas med att anställa tusentals medarbetare varje år är det avgörande att många väljer att komma tillbaka och jobba flera säsonger. En nyckel är att det finns utvecklingsmöjligheter inom parkerna.

– Vi vill att du ska få växa och utvecklas hos oss! Vad som står på ditt CV när du söker jobbet är sällan viktigt, men vi är stolta över att få bygga på våra medarbetares CV:n med bra utbildningar och schyssta arbetslivserfarenheter, säger Alexandra Olsson, utbildningschef på Parks and Resorts.

Många av Parks and Resorts medarbetare har såväl sitt första jobb som sin första ledarroll när de jobbar i parkerna. Det ställer krav på både en bra och tydlig introduktion och en kvalitativ ledarutbildning.

– Vi har alltid utbildat i ledarskap, men under 2023 gjorde vi en stor satsning och samordnade alla parkers ledarutbildningar. Under tre dagar samlade vi koncernens 200 säsongschefer på Vildmarkshotellet för att utbilda i bland annat kommunikation, feedback och konflikthantering. Utöver utbildningsinnehållet var det otroligt värdefullt att deltagarna fick utbyta erfarenheter och lära av varandra parkerna emellan, berättar Alexandra.

En annan nyhet i årets ledarutbildning var ett block med fokus på inkluderande ledarskap.

– Mångfald handlar inte bara om att ha en strategi när du rekryterar. Det handlar om att ha en organisation och ledare som är inkluderande och tillvaratar olika perspektiv. En annan satsning vi gjort under året för att bli mer inkluderande är också att översätta alla våra allmänna digitala utbildningar till engelska, säger Alexandra Olsson.

Mer mätning

Under 2023 implementerade Parks and Resorts ett nytt sätt att jobba med sin medarbetarundersökning. Istället för att som tidigare mäta en gång om året mäts nu medarbetarengagemanget fyra gånger per år. Systemet ger cheferna vägledning när det kommer till analys av resultatet och det möjliggör också för medarbetaren att själv följa sitt resultat över tid.

– Vi kände ett behov av att kontinuerligt kunna följa hur våra medarbetare mår. Vår verksamhet ser väldigt olika ut beroende på var på året vi befinner oss och tidigare har vi bara fått en ögonblicksbild av läget i organisationen just vid tidpunkten för mätningen. Nu har vi bättre koll sett över hela året. Att vi mäter oftare gör också att vi kan agera snabbare på saker som inte är bra och snabbare kunna mäta effekten av vidtagna åtgärder, berättar Alexandra Olsson, utbildningschef för Parks and Resorts och projektledare för medarbetarundersökningen.

Hållbarhetsambassadörer

gör stor skillnad

För andra året i rad kunde medarbetare inom Parks and Resorts ansöka om att bli hållbarhetsambassadörer. Ambassadörernas uppdrag är att sprida information om hur parkerna jobbar med hållbarhetsfrågor och inspirera kollegor till hållbara beteenden, men också att komma med förslag på hur arbetet kan utvecklas.

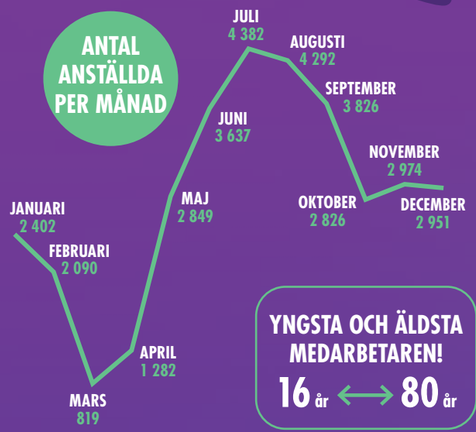
Parks and Resorts börjar se effekter av att under flera års tid ha lyft hållbarhetsfrågor med sina medarbetare, bland annat via ambassadörerna.

– Fler hör av sig och föreslår nya mer hållbara sätt att utföra vissa arbetsmoment. Alla förändringar är betydelsefulla, både små som stora. Vissa kan skalas upp och spridas från en park till de andra parkerna, vilket kan ge större påverkan, säger Isabella Lian, projektledare inom hållbarhet på Parks and Resorts.

MEDARBETARE i siffror

YNGSTA OCH ÄLDSTA MEDARBETAREN!
16 år ⟷ 80 år

Totalt antal anställningar per park och kön

	Kvinnor	Män
Gröna Lund:	2 073	1 203
Kolmården:	1 098	662
Furuvik:	477	368
Skara Sommarland:	350	326

Sjukfrånvaro

	Timanställd	Tillsvidareanställd
Gröna Lund:	7,90 %	4,11 %
Kolmården:	9,59 %	4,60 %
Furuvik:	7,57 %	3,72 %
Skara Sommarland:	7,01 %	3,33 %

VÄRDEGRUNDEN är den *röda tråden* i företagskulturen

Ett medvetet arbete ligger bakom Parks and Resorts unika företagskultur. En kultur som årligen attraherar tusentals nya medarbetare och som bidrar till att de stannar kvar, år efter år. Under 2023 förfinades insatserna ytterligare.

En företagskultur är någonting som växer fram över tid och något som utvecklas utifrån värdegrund och syfte, tillsammans med medarbetarna. På Parks and Resorts är arbetet med företagskulturen både genomtänkt och långsiktigt.

– Företagskulturen är något som är viktigt att jobba aktivt med, annars kan den försvinna. Hos oss pågår det arbetet ständigt, säger Gröna Lunds HR-chef Kristofer Sandström.

Parks and Resorts har flera aktiviteter som genomförs regelbundet som ett sätt att bevara och förstärka företagskulturen. Dessa aktiviteter utvecklas och förfinas från år till år. Som nyanställd får man till exempel delta i ”Planeten”. Det är namnet på de introduktionsdagar som hålls för alla nya tillsvidareanställda, då man utöver en presentation av verksamheten får träffa Parks and Resorts ägare och koncernchefen.

– Med de här dagarna vill vi ge alla en gemensam grund att stå på och se till att alla får en introduktion till vår kultur, våra visioner och drömmar, säger Anja Ringdahl, tf HR-chef på Parks and Resorts.

En annan återkommande aktivitet som bygger företagskulturen är de dagar då alla hjälps åt att färdigställa parkerna inför öppning. De går under namn som Upplockardagar och Lampbytarkvällen. Utöver dessa finns även Pumpabärardagar – då alla anställda samlas för att bära ut de tusentals pumpor som ska pynta parkerna under halloween. Att alla hjälps åt och hugger i är en tydlig del av företagets grundläggande kultur.

Ett uppskattat tillfälle då anställda från alla parker får chans att mötas är när de bjuds in till koncernens årliga Expo. Det är ett tillfälle för alla tillsvidareanställda att träffas för en gemensam dag med framtidsvisioner och inspiration. Under Expo delas också priser ut till medarbetare som har gjort ett extra bra jobb i linje med värdegrunden.

Årets vinnare av Parks and Resorts Awards

För alla säsongsanställda medarbetare löper värdegrunden som en röd tråd genom anställningen, där varje säsong på respektive park inleds med en kick-off, som fungerar som en introduktion.

– Hos oss startar säsongen med ett omfattande ”training camp” där alla våra säsongsanställda stjärnor bjuds in till vår cirkusmanege. Här välkomnar vi såväl nya medarbetare som återvändande kollegor genom att rulla ut röda mattan och ge dem alla en stor varm applåd. Våra medarbetare är oerhört viktiga för oss och därför utvecklas upplägget varje år för att ge alla en så bra start som möjligt, berättar Rebecka Holmgren, HR Business Partner på Furuvik.

"Företagskulturen är något som är viktigt att jobba aktivt med, annars kan den försvinna."

Under kick-offen får även medarbetare dela med sig av sina bästa tips och såväl rutiner som värderingar gås igenom. När sedan säsongen är slut avrundas den alltid med Stjärngalan, en mycket uppskattad fest för parkens alla anställda då det bjuds på mat, dryck och underhållning.

– Det är en avslutningsfest där vi får chansen att tacka och hylla våra säsongsmedarbetare. Under kvällen delas det ut pris för prestationer av olika slag, som exempelvis Årets Huvudroll och Årets Regi och det är alltid fantastisk stämning där medarbetarna hejar fram varandra, säger Anja Ringdahl.

Värdegrunden, som visualiseras genom fem olika ballonger, togs fram i ett stort internt arbete 2016. Sedan dess har meningarna *”omöjligt bor inte här”*, *”vi hjälper varandra att göra ett bättre jobb”*, *”detaljerna gör skillnaden”*, *”är det kul gör vi det bra”* och *”sitt aldrig still i båten”* blivit en del av de dagliga samtalen kollegor emellan.

– Man slänger sig med de här värderingarna i vardagen utan att det känns konstlat. Som en påminnelse till varandra, säger Tilda Nyström, HR-chef på Kolmården och Skara Sommarland.

Stjärngalan

Pumpabärardag

Att förflytta värderingarna från ett dokument till att bli en levande del av företagskulturen har varit ett medvetet arbete. För att lyckas med det tog HR-avdelningarna exempelvis fram vykort där de olika värdeballongerna är tryckta baksidan. Korten kallas ballongvykort och medarbetarna har börjat använda dem som ett verktyg för att ge feedback till varandra.

– Jag ser ofta att våra medarbetare ger varandra feedback på det här sättet. Det blir man alldeles varm av. Och de som får korten blir stolta och sätter upp dem på väggen, vilket bygger vidare på kulturen, säger Kristofer Sandström.

DJUR

Den biologiska mångfalden är allvarligt hotad och djurparkernas allra viktigaste uppdrag idag är att bidra till att inga arter försvinner från vår jord. Därför fortsätter vi att stärka vårt bevarandearbete ytterligare. Ju mer framgångsrik detta arbete är, desto mer ökar omvärldens intresse och engagemang för bevarandet av hotade djurarter. Genom att utbilda gästerna i parkerna ökar deras medvetenheten och kunskap om det akuta läget för den biologiska mångfalden sprids. Djuren i våra parker är viktiga ambassadörer för sina vilda artfränder och genom *bevarande*, *utbildning* och *forskning* kan våra djurparkers arbete även sträcka sig långt utanför våra grindar.

Noshörningen jagas för sina horn

Den röda pandans naturliga miljöer skövlas

LIVSVIKTIGT arbete för *långsiktigt* bevarande

—Människan har ett ansvar att vända utvecklingen där arter utrotas i rasande takt. Medan arbetet pågår med att skydda natur och miljöer där djuren lever, kan det finnas behov att bevara arterna på en säker och trygg plats. Där har djurparker, zoologiska trädgårdar och akvarier en viktig och avgörande roll, säger Ellen Holm, zoolog på Kolmården.

"Under 2023 kunde vi donera över 2 miljoner kronor till 17 olika projekt"

Djurparkernas bevarandearbete är uppdelat på två olika arbetssätt. Det första är arbete med att bevara hotade arter inne i parkerna, så kallade ex situ-program.

Kolmården och Furuvik samarbetar bland annat med den europeiska djurparksföreningen EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) som samordnar över 200 bevarandeprogram för hotade arter. Koordinatorer inom EAZA beslutar om vilka arter och individer som ska flyttas till de olika medlemsparkerna i Europa. För att få vara en del av samarbetet krävs att djurparken följer högt ställda kriterier och åtaganden inom EAZA:s ramverk.

– EAZA ställer mycket höga krav och total transparens. Vi har ett levande åtgärdsprotokoll för varje art vi håller. I det dokumenteras allt ifrån hur hägnet är utformat och vilket foder som arten ges till hur de tränas, hur de fysiskt mår och vad den får för stimulans. Dokumentet uppdateras hela tiden av både djurvårdare och veterinärer, förklarar Madeleine Hansell, djurvälfärdssamordnare på Furuvik.

Furuvik deltar för närvarande i tio bevarandeprogram och Kolmården har 33 arter i bevarandeprogram inom EAZA.

– Under 2023 har vi fört dialog med flera olika artkoordinatorer runt om i världen för att se var och på vilket sätt vi kan göra mest skillnad. Det kommer bland annat resultera i att vi tar in en helt ny art i parken under 2024, säger Kolmårdens VD Christine Karmfalk.

Det andra arbetssättet för parkernas bevarandearbete sker genom att stödja bevarandeprojekt som bedrivs ute i det vilda, så kallade in situ-program. Insamlade pengar från djurparkerna går till Kolmårdens insamlingsstiftelse, Kolmården Foundation, som gör det möjligt att stötta livsviktiga projekt för återhämtning och bevarande av arter i Sverige, Europa och världen.

– Under 2023 kunde vi donera över 2 miljoner kronor till 17 olika projekt runtom i världen som verkligen gör skillnad. Utan pengar från djurparkerna riskerar dessa projekt att avbrytas eller läggas ned, säger Ellen Holm.

Forskning och utbildning är lika viktiga delar i djurparkernas uppdrag. Genom samarbeten med en rad forskare och universitet genereras kunskap och insikter som är avgörande för arternas bevarande. Utöver att utbilda parkernas gäster tar Kolmården och Furuvik årligen emot skolklasser och djurvårdselever som gör praktik i parkerna, där man tar fram utbildningsprogram med fokus på djur, natur och bevarandearbete.

– Genom att vi också har bad och tivoli i samma park kan vi även nå ut till gäster som i vanliga fall kanske inte hade besökt en djurpark, men som genom sitt besök hos oss kommer hem med en djupare förståelse för bevarandearbetet vi bedriver och situationen för jordens vilda djur, säger Elina Lundholm, zoolog på Furuvik.

Skånegäss OCH gyllene takin-hane till Furuvik

2022 kom två honor av den gyllene takin till Furuvik och i september 2023 fick takinhonorna sällskap av en fyraårig hane från Tyskland. Gyllene takin hotas både av illegal jakt och av att de får minskade levnadsområden på grund av skogsskövling och människans utbredning. Att hanen har flyttat in betyder att det nu finns en avelsgrupp på plats på Furuvik.

Gyllene takin

—Det känns otroligt roligt och unikt. Vi är den enda parken i Sverige som har gyllene takin. Genom att vi nu har en hane och kan bedriva ett avelsarbete blir vi en aktiv del av ett mycket väl omhändertaget bevarandeprogram inom EAZA, säger Elina Lundholm, zoolog på Furuvik.

Både Furuvik och Kolmården deltar i projekt för att skydda hotade svenska lantraser, ett viktigt arbete för att bevara den biologiska mångfalden i Sverige. I december flyttade tre skånegäss in på Furuvik, en hona och två hanar, vilket betyder att parken har fått in en ny art av svensk lantras.

– Vi har länge pratat om att hålla gäss, där vissa av raserna är mer akut hotade än många hotade exotiska djur man kan se på djurparker. Skånegässen kompletterar vår fåbod och utöver att vi hoppas kunna bidra med djur till den svenska genbanken så är de även maffiga och intressanta för våra besökare att få uppleva då de både är aktiva och låter en hel del, säger Elina Lundholm, zoolog på Furuvik.

DJURVISNINGAR & ZOOSKOLOR

Genom dagliga visningar och zooskolor får hundratusentals människor varje år lära sig mer om sambandet mellan människa, djur och natur.

DELTAGARE I ALLMÄNNA DJURVISNINGAR:

KOLMÅRDEN: 331 934 st

FURUVIK: 141 474 st

DELTAGARE I ZOOSKOLOR:

KOLMÅRDEN: 14 425 st

FURUVIK: 1 190 st

Varför flyttar djur?

2023 har varit ett aktivt och spännande år på Kolmården med flera nya individer som har flyttat in och flyttat ut via den europeiska djurparksföreningen EAZA:s bevarandeprogram. Men varför flyttar man egentligen djur mellan olika djurparker?

– Att vi skickar och tar emot djur betyder att programmet fungerar och frodas, att det föds ungar som är viktiga någon annanstans och att det finns nya individer som kan passa bra genetiskt ihop med någon individ vi har hos oss, säger Ellen Holm, zoolog på Kolmården.

Snöleopardhanen Khoomi flyttade till Kolmården i september och i slutet av året fick han sällskap av en hona, Nyima, som kom i december. Äntligen fick Kolmården ett avelspar som förhoppningsvis kan få tillökning i parken.

– Det var väldigt glädjande att få hit snöleoparderna och paret verkar trivas bra tillsammans. Arten har en begränsad avelsperiod mellan januari och mars så det kan dröja innan det blir ungar, säger Ellen Holm.

Under 2023 skickade Kolmården två noshörningar inom EAZA:s ex-situ program. En av dem är Ami som fick åka iväg till Bioparc Valencia, där hon och en äldre hona ska bo tillsammans med en hane för att förhoppningsvis få egna ungar. Även Amis lillebror Amadi, som föddes på Kolmården 2020, fick åka till en ny park under 2023.

FORSKNINGEN är *avgörande* för att rädda *hotade arter*

Kolmården och Furuvik stöttar olika forskningsprojekt som direkt eller indirekt påverkar bevarandet av hotade arter. Forskningen ger oss bättre förståelse och kunskap kring djur som lever i djurparker och förbättrar förutsättningen för hotade djur i det vilda.

– Forskning är helt avgörande om vi ska kunna reducera den pågående massutrotningen. Studier som gör att vi bättre kan förstå djurens naturliga beteende, deras behov, hur de överlever i deras egen miljö samt den mänskliga påverkan på klimatförändringar kan hjälpa oss att rädda hotade arter, säger Andreas Fahlman, forskningschef på Kolmården.

Ett viktigt forskningsprojekt på Kolmården under 2023 var taggning av djur utan att behöva fånga in djuren och orsaka skada eller onödig stress. Forskare Rory Wilson och hans team från Swansea University i Wales testade naturlig taggning på Kolmårdens djur genom att placera utrustningen på ställen i naturen där djur passerar, där taggen faller ner på djuret och fastnar av sig själv.

I Furuviksparken genomfördes under året i samarbete med Linköpings universitet en studie på parkens vithövdade sakiapor. Studien fokuserade på smaksinnet hos aporna med syfte att samla kunskap kring primaters sinnen, där resultaten kan bidra till att bättre förstå de vilda individerna samt hur välfärden kan optimeras för primater i djurpark.

– Allt forskningsarbete fokuserar på studier som förbättrar välfärden för djur som vistas i mänsklig omvårdnad och som har ett direkt eller indirekt bevarandevärde. Forskningen bidrar till att förbättra hälsa och välfärd både för djuren i parkerna och de vilda populationerna, säger Andreas Fahlman.

80%

Under perioden januari till augusti 2023 hittades och förstördes 571 snaror som placerats i områden där gorillor lever. Det är fortfarande för mycket, men antalet har minskat med 80 procent på fyra år.

Under 2022 och 2023 inträffade den värsta torkan i Kenya på 40 år, vilket drabbade alla djur. Genom stödutfodring, genomförd bland annat tack vare Kolmården Foundations bidrag, har man sett att grevyzebrorna i Kenya har klarat av torkan bättre än andra arter som inte blev stödutfodrade.

Sex kulaner släpptes i augusti 2023 ut från ett acklimatiseringsområde i bevarandecentret Alibi (Kazakhstan) till det vilda. Tack vare att två av individerna hade fått GPS-sändare kan man nu följa hur de rör sig och om de överlever. Att släppa ut djur i det vilda måste noga följas under flera år efteråt för att se om projektet är lyckat eller inte, vilket GPS-sändare hjälper till med.

KOLMÅRDEN STÖTTAR

PROJECT NGULIA - Skyddar och bevarar spetsnoshörningar i Kenya.

SNOW LEOPARD TRUST - Skyddar och bevarar snöleoparder i Mongoliet.

MARWELL WILDLIFE - Dokumenterar information kring grevyzebror i Kenya för att kartlägga individerna och deras behov.

MABULA GROUND HORNBILL PROJECT - Skyddar och bevarar marknäshornsfåglar i Sydafrika.

RED PANDA NETWORK - Skyddar och bevarar den röda pandan och dess habitat i Nepal.

WILDLIFE CONSERVATION SOCIETY - Skyddar och bevarar cross river-gorillan samt Nigeria-kamerun-schimpanser i Nigeria.

COVIDEC A.C - Ett forskningsprojekt för att kartlägga soldatarornas antal, häckningsplatser och födotillgång i Mexiko.

LOWLAND TAPIR CONSERVATION INITIATIVE - Skyddar tapirer och deras habitat i Brasilien som bland annat är hårt utsatta för skogsbränder.

CSIC (CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS) = NATIONAL SPANISH RESEARCH COUNCIL - Studerar och utvärderar återintroduktion av damagaseller i Marocko.

GIRAFFE CONSERVATION FOUNDATION - Utbildningsprojekt för skolbarn i Kenya kring nätgiraffera och vikten av att skydda deras ekosystem.

REKORDBELOPP TILL KOLMÅRDEN FOUNDATION:
PENGARNA SKA GÅ TILL DE PROJEKT DÄR DE BEHÖVS MEST

Under 2023 kunde Kolmården Foundation dela ut över 2 Mkr i stöd till 17 så kallade in situ-projekt (bevarandeprojekt i det vilda), 15 för Kolmården och två för Furuviks räkning.

SAHARA CONSERVATION FUND - Ger stöd till uppfödning och utplacering av den hotade Nordafrikanska strutsen i Niger.

PANTHERA - Jobbar för att bättre kunna bevaka och skydda ett område för Västafrikanska lejon i Senegal bland annat genom sövning och spårning av djuren.

PROYECTO ZORRO PITOCO - Skyddar skogshundar och deras habitat i Argentina.

NYA PROJEKT 2023

WILD CAMEL PROTECTION FOUNDATION - Ett projekt för att bevara den akut hotade vildkamelen i Mongoliet.

FRANKFURT ZOOLOGICAL SOCIETY/ACBK – Ett projekt för att reintroducera kulan till grässtäpperna i Kazakstan.

Vidare har Kolmården Foundation under 2023 gjort ytterligare en utbetalning till Europeiska djurparksföreningen EAZA:s insamlingsfond för att stötta krigsdrabbade djurparker i Ukraina.

FURUVIK STÖTTAR

PROYECTO TITÍ - Ett bevarandeprojekt i nordvästra Colombia för bomullshuvudtamariner, där man bland annat arbetar för att rädda skogsområden och utbilda lokalbefolkningen i vikten av bevarandearbete.

IMPACT MADAGASCAR - Ett bevarande projekt för lemurer, men också för skogsfåglar, vattenfåglar och reptiler.

GÄSTER

Våra gäster ska kliva in i en annan värld och lämna vardagen utanför grindarna. Parkerna som arenor för glädje och gemenskap är det vi värnar allra mest eftersom vi är övertygade om att skratt och lyckliga stunder är viktiga byggstenar i en hållbar värld. I våra parker möts många människor och vi vill vara parker för alla. Med mångfald bland upplevelser, matutbud och medarbetare samt ett aktivt trygghets- och tillgänglighetsarbete gör vi vårt yttersta för att uppfylla vår främsta ambition – att alla ska känna sig välkomna. Tillsammans med våra gäster vill vi också skapa hållbara upplevelser. Då behöver vi ge våra gäster förutsättningar för att göra så hållbara val som möjligt.

Att välja eller inte välja *-det är frågan!*

Parks and Resorts behöver ta hjälp av sina gäster för att nå målet om att minska utsläppen kopplat till mat med 25 %. En metod är att genom kommunikation påverka människors beteenden i en önskad riktning, sk ”nudging”, något som parkerna redan använt sedan några år tillbaka.

Arvid Pfeiffer, affärsområdeschef Parkfood, berättar att en detalj som kanske kan låta simpel men som är något som han och hans kollegor tror har bidragit till stor effekt, är hur vegetariska rätter benämns och i vilken kontext de sätts på menyerna.

– Vi har gjort ett arbete som gästen säkert inte tänker på. Vi har valt bort att benämna våra vegetariska rätter med ’vego’, som ’vegoburgare’ till exempel, och helt enkelt gett dem namn efter vad det är för rätt. Som grilloumiburgare, srirachaburgare eller ärtkebab. På så vis undviker vi eventuella fördomar kring vegorätter och riktar istället fokus på att presentera goda och härliga rätter, oavsett om proteinet är kött, fisk, fågel eller vegetariskt.

”Vi som företag har ett ansvar som vi måste och vill ta. En utmaning finns i människors vanor och förväntningar och här behöver vi på olika sätt kroka arm med gästen.”

Fredrik Olsson, inköpschef

Att gästen gör egna aktiva val är viktigt, men för att nå utsläppsmålen kopplat till mat behöver Parks and Resorts också göra vissa val åt gästerna. Under 2023 togs därför beslutet att ersätta kött med annat protein på vissa menyer och man jobbar också vidare med hur man dimensionerar portioner eller utformar sina bufféer.

Från engångs till flergångs

Parks and Resorts har länge arbetat för att minska användningen av engångsartiklar i parkerna. Under 2023 testades bland annat:

TA MED EGEN FLASKA

Gästerna på Kolmården kunde ta med en egen flaska att fylla med läsk eller mineralvatten till ett lägre pris. Intresset från gästerna var initialt litet, men detta beteende kommer med stor sannolikhet att förändras på sikt.

LÅN AV FLERGÅNGSMUGG

På Kolmården gjordes ett test där gästen kunde välja att få sin dryck i en flergångsmugg genom att gratis låna den via en app och sedan återlämna. Möjligheten med flergångsmuggar kommer att introduceras i alla parker under 2024.

Vi ska se till att MAGIN *inte* bryts

I Parks and Resorts värdegrund och hållbarhetskompass finns betoningen ”att vara en park för alla”. Parkernas tillgänglighet handlar i grund och botten om mänskliga rättigheter, menar informationschef Annika Troselius.

–Vi arbetar för att alla ska kunna komma till oss och ha en fantastisk dag, oavsett vem du är eller vad du har för förutsättningar, säger Annika Troselius.

Arbetet rörande tillgänglighet utvecklas ständigt och rör både fysisk miljö och gästbemötande.

– Vi har genom åren jobbat internt med att lyfta förståelsen för inte bara gäster med fysiska funktionsvariationer, utan även gäster med neuropsykiatriska funktionsvariationer. Vi behöver möta alla gäster på rätt sätt. Det kan handla om att underlätta för ett barn med autism som laddat hela året inför en dag hos oss. Vi ska på alla sätt vi kan se till att den magi vi vill ge alla våra besökare inte bryts.

”När det är tillgängligt för alla att känna pirr i magen av att åka karusell och att komma nära ett djur, då har vi lyckats”

2023 inleddes arbetet med att ta fram en utbildningsfilm för parkernas medarbetare om varför och hur Parks and Resorts arbetar med tillgänglighet. Målet är att filmen ska ingå i medarbetarnas utbildning under 2024.

– Våra medarbetare är en fantastisk resurs som kan underlätta där våra miljöer är utmanande och på andra sätt hjälpa våra gäster, säger Annika.

För att få en övergripande bild gällande tillgänglighet utifrån flera perspektiv påbörjade Parks and Resorts under 2023 arbetet med interna ”utvärderingsrundor”, där Gröna Lund var först ut. Tidigare har alla parker tagit del av värdefull information från RBU, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, som bjudits in för att testa parkerna och lämna feedback. Tillsammans med RBU:s insikter ska utvärderingsrundorna ge underlag för en genomförandeplan för tillgänglighet både på kort och lång sikt.

Gällande den fysiska miljön har Parks and Resorts sedan tidigare identifierat utmaningar i parkmiljöer och fastigheter. Kolmården har en hel del kuperad terräng och på Gröna Lund är flera fastigheter äldre med begränsade möjligheter att göra justeringar.

– Här får vi arbeta för tillgänglighet så långt det går. Lustiga Huset på Gröna Lund är särskilt utmanande för rörelsehindrade gäster utifrån sin idé från början, men då är det viktigt att andra attraktioner görs tillgängliga.

Vad är Annika mest stolt över med tillgänglighetsarbetet under 2023?

– Även om vi inte har nått ända fram ännu, blir jag glad över att allt det vi gör ger resultat. Som när en förälder till ett barn med autism hörde av sig för att berätta att de inte hade trott att ett besök skulle fungera. ’Men vi fick en jättefin dag hos er!’. Då blir man varm i hjärtat. När det är möjligt för alla att känna pirr i magen av att åka karusell och komma nära ett djur, vilket ger minnen för livet, då har vi lyckats.

TILLGÄNGLIGHETSFOLDRAR I ALLA PARKER

Under 2023 inleddes arbetet med att ta fram tillgänglighetsfoldrar för alla parker, något som Gröna Lund haft sedan flera år tillbaka. Syftet är att underlätta besöket för gäster med funktionsvariation genom att beskriva var det exempelvis finns hissar, hörslingor till djurvisningar eller anpassade toaletter.

Annika Troselius
Informationschef Parks and Resorts

TRYGGHET är en fråga som har fått allt *större* plats

Parks and Resorts arbetar proaktivt för trygghet och säkerhet i parkerna. Men vad innebär egentligen ”trygghet” och vad innebär ”säkerhet”? Fredrik Gemzell är säkerhetschef för Gröna Lund och Furuvik: "De är skilda frågor men hänger samtidigt ihop. Säkerhet är mer hårdvara och trygghet en känsla, som inte alltid behöver motsvara verkligheten."

Säkerhetsarbetet sitter i Parks and Resorts DNA och har funnits med som ett av företagets främsta värdeord i decennier. Det genomsyrar allt som alla parkerna gör, oavsett om det handlar om attraktioner, djur, mat eller konserter.

Trygghet är en fråga som har fått allt större plats på senare år.

– Den bygger på hur världen och samhället ser ut i dag och hur det påverkar människor, liksom oss som företag och våra parker. Vi ska vara en plats där man får glömma vardagen för en stund och få en magisk upplevelse och vi behöver skapa förutsättningar för en sådan grundtrygghet, säger Fredrik Gemzell.

I Parks and Resorts begrepp ”gästbemötande” är en av de viktigaste faktorerna att gästen ska känna sig trygg. Det är också anledningen till att Fredrik och hans kollegor på säkerhetsavdelningen under 2023 arbetat aktivt med frågor som rör synlighet.

– Vi, i form av säkerhetsvärdar och i Gröna Lunds fall även ordningsvakter, ska finnas synliga där gästerna är, från det att de anländer i entré och vidare ut i parken. Vår närvaro ger en viktig känsla av trygghet.

Under Halloween i Furuvik 2023 gjordes ett test med att införa så kallade trygghetsvärdar som ett extra stöd för medarbetare och gäster. Trygghetsvärdarna arbetar över ett större område och arbetar även uppsökande med olika gästgrupper, till exempel ungdomar.

– De ska även vara tillgängliga för våra medarbetare om de skulle hamna i en otrygg situation. Detta var väldigt uppskattat inte minst av parkens medarbetare.

Arbetet för säkerhet och trygghet har under 2023 också resulterat i en egen trygghetscentral för Gröna Lund.

– Från att ha varit ett trygghetsnummer direkt till en säkerhetsavdelning är trygghetscentralen nu också en fysisk central med kamerabevakning. Det är den största trygghetssatsningen vi gjort.

Trygghets- och säkerhetsarbetet ser olika ut beroende på vilken park man besöker, men är precis lika viktigt. Gröna Lund, som ligger i en huvudstad och där många människor samlas på en mindre yta, har vissa förutsättningar. Medan Kolmården är en helt annan typ av park med ett annat geografiskt läge och andra öppettider.

– Oavsett skillnader har vi en väldigt nära samverkan mellan parkerna gällande bland annat attraktionssäkerhet. Detsamma gäller för evenemangssäkerhet.

87 %

av Gröna Lunds gäster upplevde sitt besök som mycket tryggt.

Källa: Den återkommande gästundersökningen, 2023

Fredrik Gemzell
Säkerhetschef Gröna Lund & Furuvik

Tala är SILVER, lyssna är GULD

Vilka frågor inom hållbarhet, såväl ekologisk och social som ekonomisk, ska Parks and Resorts prioritera? Under 2023 genomfördes en fördjupad intressentanalys.

Intressentanalysen gav oss en bild över vilka frågor som är viktiga för de som är viktiga för oss, bland annat gäster, medarbetare och leverantörer, säger Gabriella Granditsky, hållbarhetschef för Parks and Resorts.

Under hösten intervjuades drygt 200 gäster på plats på Gröna Lund. Frågorna rörde bland annat klimatpåverkan, konsumtion, mångfald och arbetsförhållanden hos Parks and Resorts leverantörer. Svaren ska ligga till grund för kommande arbete och är också ett underlag som krävs i enlighet med den nya lagstiftningen för hållbarhetsrapportering.

– Det är värdefullt att föra en direkt dialog med våra gäster på det här sättet. Vi märkte att det fanns ett stort engagemang för frågorna och många uppskattade att vi ville veta vad de tyckte.

Även de tusentals övriga gästundersökningar som genomförts under året har gett underlag för hur Parks and Resorts ska arbeta med hållbarhet framåt.

– Varje gång en gäst besökte någon av våra parker skickade vi ut en gästundersökning. Här ställde vi frågor som ’Hur hållbara upplever du att vi är?’ men också mer specifika frågor som ’Upplevde du att du kunde källsortera?’ och ’Kunde du göra hållbara val gällande mat?’.

Gästerna har också möjlighet att själva utveckla svaren på frågorna med egna kommentarer.

– Att källsortering är viktigt är något som våra gäster själva väljer att ta upp, liksom frågor som rör mat och önskemål om fler vegetariska alternativ. Men vi ser även ett engagemang i vår roll som arbetsgivare. Vi är en stor aktör i flera regioner och har ett viktigt ansvar, säger Gabriella Granditsky.

VAD ÄR VIKTIGT?

Det här tycker Parks and Resorts gäster är viktigast:

1. **Avfall, möjligheten att källsortera**
2. **Tillgänglighetsfrågor**
3. **Trygghet och säkerhet i parken**

Källa: Intressentanalys/ Gästundersökning 2023

FRAMTIDA GENERATIONER

Vi är ett familjeföretag som spridit glädje sedan 1883, då vår äldsta park Gröna Lund grundades. Långsiktiga perspektiv är med andra ord en del av vårt DNA och vi förstår att vår möjlighet att sprida glädje till kommande generationer är avhängt hur vi agerar idag. Genom att minska vår klimatpåverkan, sortera vårt avfall, hålla nere vår energikonsumtion och hela tiden söka nya lösningar för att minska användningen av vatten, kan vi forma en verksamhet där glädje idag ger glädje imorgon. Vårt mål är att göra största möjliga intryck till minsta möjliga avtryck.

En *solklar* investering

I maj 2023 togs ett stort hållbarhetssteg inom koncernen, invigningen av en egen solcellspark i Fjällskär utanför Nyköping. Alla koncernens parker drivs sedan länge av förnybar energi, men genom ett samarbete mellan Parks and Resorts, solcellsinstallatören Svea Solar och elbolaget Bixia kommer nu Gröna Lund, Kolmården och Skara Sommarland att helt drivas av solenergi under sommarsäsongen.

Solcellsparken kommer att generera drygt 20 GWh per år och överskottet av el kommer att tillföras det svenska elnätet.

– Med solcellsparken bidrar vi till den gröna omställningen, inte bara för oss som koncern utan i ett större perspektiv, säger Jimmy Persson, ansvarig för teknik- och energifrågor inom hållbarhet på Parks and Resorts.

Solcellsparken i Fjällskär

Fler stolpar
för att nå mål

För att uppmuntra gästerna att resa hållbart till och från parkerna, är utbyggnaden av fler laddstolpar en del av Parks and Resorts strategi. I arbetet finns utmaningar i form av infrastruktur och nätkapacitet och fokus under året har varit att säkerställa att det finns laddplatser i varje park utifrån förutsättningar och efterfrågan.

De parker som är i störst behov av fler laddplatser är Kolmården, bland annat på grund av konferensgäster med hög andel elbilar, och Skara Sommarland med många gäster under en relativt kort högsäsong. För båda parkerna har en hyrlösning av laddstolpar kompletterat utbyggnaden. Totalt finns nu över 100 laddpunkter mot gäst i koncernens parker och under 2024 fortsätter utvecklingsarbetet. Bland annat ökar antalet platser på Vildmarkshotellets parkering i samband med dess ombyggnad och samtidigt utforskas möjligheten att hitta samarbeten och alternativa affärsmodeller för fortsatt utbyggnad.

Ökning av laddplatser 2023

Furuvik:
Från 8 till 28

Kolmården:
Från 26 till 42

Skara Sommarland:
Från 10 till 34

VISSTE DU ATT: under 2023 laddade Parks and Resorts gäster 200 000 KWh, vilket motsvarar 100 000 elbilsmil och närmare 25 varv runt jorden.

Bergvärme till Vildmarkshotellet
– sparar på naturens resurser

Ett viktigt arbete och en investering för hållbarhet startades hösten 2023 på Kolmården. Vildmarkshotellet behövde en lösning som skulle ge effekt på energiförbrukningen. Svaret blev bergvärme, en miljövänlig lösning eftersom bergvärme innebär att lagrad solenergi utvinns i marken.

Investeringen beräknas kapa 47 % av Vildmarkshotellets elförbrukning och därmed spara ca 1,5 miljon KWh, vilket motsvarar 6 % av den totala elanvändningen inom koncernen. Arbetet med att borra 42 borrhål med ett djup på 1,3 mil har nu inletts och till sommaren 2024 ska allt vara klart.

Insikt
– ett system för minskad energiförbrukning

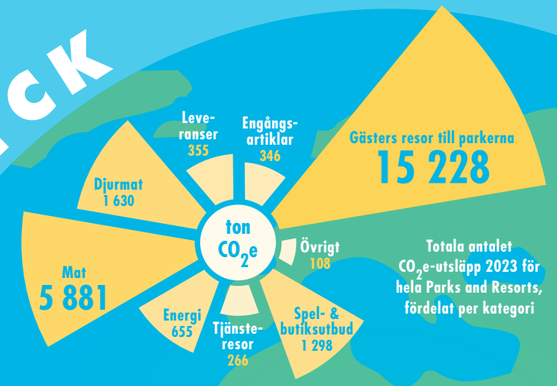
Inom koncernen finns en utmaning i variationen av öppettider och närvaro i parkerna. Att övervaka och närvarostyra exempelvis ventilation, värme och belysning i parkerna är därför en avgörande åtgärd i arbetet med att spara el. Genom att implementera systemet Insikt, ett effektivt energibesparingssystem, möjliggörs för att under vissa tider på dygnet kunna ”gå ner i dvala”, vilket får en avgörande effekt på energiförbrukningen.

Insikt ger all information samlat på ett överskådligt sätt och via systemet kan även belysning, värme och ventilation stängas ner eller kopplas på vid behov. Systemet signalerar också om något är på väg att gå sönder eller har stannat.

– Vi säkerställer inte bara en effektiv energiförbrukning genom att övervaka vår utrustning, det finns också pengar att spara. Exempelvis larmar systemet om en frys gått sönder vilket gör att vi kan rädda mat för tusentals kronor, säger Jimmy Persson, ansvarig för teknik- och energifrågor inom hållbarhet på Parks and Resorts.

Insikt är redan driftsatt på Kolmården och Gröna Lund. Näst på tur är Skara Sommarland.

VÅRT AVTRYCK

Totala antalet CO_2e-utsläpp 2023 för hela Parks and Resorts, fördelat per kategori

Varje år mäter vi parkernas klimatpåverkan. Det gör vi i enheten koldioxidekvivalenter (CO_2e) som är ett mått på de utsläpp av växthusgaser som bidrar till global uppvärmning. Mätningen ger oss bättre förståelse för våra utsläpp och hjälper oss planera för rätt åtgärder för att minska vår klimatpåverkan.

Att mäta verksamhetens klimatpåverkan är en komplex process som vi hela tiden utvecklar genom att bland annat lägga till nya kategorier. För 2023 års klimatbokslut la vi till gästernas resor till parkerna, djurmaten, butiksutbud samt engångsmaterial. I och med att vi lagt till nya kategorier blir det svårare att jämföra de totala utsläppen med förra årets siffror.

Siffrorna visar att klimatavtrycket är störst från gästernas resor till parkerna, följt av maten. Utsläpp från kategorier som är direkt kopplade till gästernas konsumtion i parken (mat, spelvinster och leveranser) har minskat under 2023 till följd av minskat antal gäster. Minskningen av utsläppen från mat kan också förklaras med minskad försäljning av nötkött och ökad försäljning av vegetariskt. Utsläppen från tjänsteresor ökar något till följd av fler flygresor och de energirelaterade utsläppen har ökat något, bland annat till följd av större oljeanvändning på Kolmården.

TOTAL ENERGIANVÄNDNING

Den totala tillförda energin fördelat på park

2023
2022

	2023	2022
GRÖNA LUND	8 159 MWh/år	9 015 MWh/år
KOLMÅRDEN	13 632 MWh/år	12 941 MWh/år
FURUVIK	3 567 MWh/år	3 443 MWh/år
SKARA SOMMARLAND	2 971 MWh/år	3 302 MWh/år

Den totala energianvändningen till våra parker var under 2023 28 GWh. Energianvändningen minskade något mellan 2022 och 2023, dels till följd av färre antal gäster men också energieffektiviserande åtgärder på Gröna Lund. Elen står för 86 % av energianvändningen, resten är fjärrvärme och olika typer av bränslen som används till fordon eller uppvärmning.

Ett pumpande engagemang

Många lösningar för hållbarhet kommer tack vare medarbetares engagemang och kreativitet. Martina Lager, ansvarig för parksupport i Furuvik, står bakom initiativet att på Furuvik odla egna pumpor. Idén fick hon i och med ett projekt i parken för att samla matavfall med avsikt att omvandla det till odlingsjord. Det visade sig att frön från uttjänta pumpor grodde, växte och blev nya pumpor – komposthögen var en perfekt odlingsplats. Framöver ska både pumpor som är avfall och tillvaratagna frön ge nästa års skörd.

Proteinskifte

En övergång till mer växtbaserad kost pågår i hela samhället, också inom Parks and Resorts. Under 2023 har hela koncernen arbetat för att successivt gå mot ett allt större växtbaserat utbud.

– För att det ska fungera hela vägen behöver vi ta fram rätter som är så bra att gästen först väljer dem, men sedan självklart också tycker att maten är god. Annars ger insatsen motsatt effekt och vi får ett matsvinn i stället, säger Fredrik Olsson, inköpschef på Parks and Resorts.

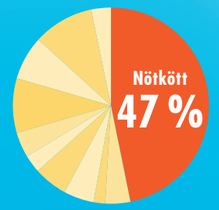
Det som under 2023 gjorde störst klimatskillnad var att alla parker ersatte nötfärsen med sojafärs i alla texmex-restauranger. Nötfärsen var den råvara som gav störst upphov till utsläpp per kilo och tack vare skiftet till växtbaserad färs ledde detta till att det beställdes 12 ton mindre nötkött vilket gjorde en betydande skillnad för parkernas utsläpp.

– Vi har ett ansvar att leverera upplevelser i världsklass och där ska hållbar och god mat vara en självklar del. Att vi under 2023 fortsatt varit aktiva i arbetet med att hitta och ta fram bra produkter för att öka vårt växtbaserade utbud har också satt press på våra leverantörer att produktutveckla, säger Fredrik Olsson.

Under 2023 var 22 % av maten som såldes i Parkfood vegetarisk. Det går att jämföra med 2022 då enbart 9 % var vegetarisk.

”Att vi under 2023 ersatte nötfärs med vegofärs har haft stor effekt på vårt klimatavtryck. Det gör den till den enskilt största insatsen vi gjort på det området under året.”

Isabella Lian, projektledare hållbarhet

Utsläpp från mat

Parks and Resorts mål är att minska utsläppen från mat med 25 % från 2022 till 2027. Eftersom nötkött står för nästan 50 % av utsläppen från mat är det där vi fokuserar vårt arbete.

MÄTA SVINN

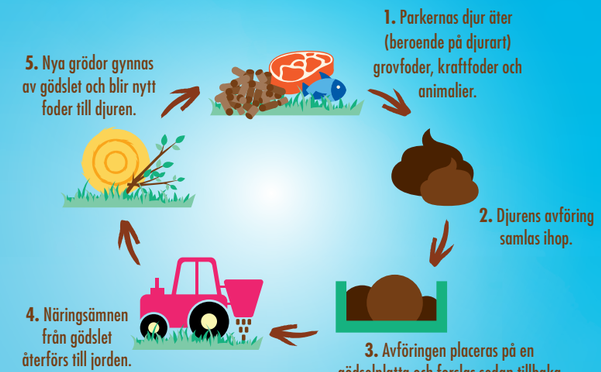
Beräkningar, utbildningar och redovisningssystem

Viktiga verktyg i arbetet med att minska matsvinnet är att göra rätt beräkningar av mängd mat, serverа rätt storlek på portionerna och följa upp och mäta matsvinnet.

– Vi har arbetat mycket med beräkningar för att säkerställa att vi inte tillagar mer än vi kommer att sälja. Varje dag mäter och rapporterar alla matenheter sitt respektive matsvinn så att vi ska kunna se trender och sätta in åtgärder. Att minska matsvinnet är en självklar del av vårt hållbarhetsarbete, säger Arvid Pfeiffer, affärsområdeschef Parkfood.

DJURBAJSETS kretslopp

Gödsel från Kolmårdens djur återförs till böndernas marker i närområdet och ger näring till nya grödor. Eftersom samma bönder i stor utsträckning också förser parken med foder blir det ett kretslopp.

Återbruk som tematisering

Att tematisera parkerna är en viktig del i att ge gästerna en magisk upplevelse, där parkernas medarbetare planerar för och bygger upp fantastiska miljöer.

Martina Lager är ansvarig för parksupport i Furuvik.

– Inför halloween ska stora ytor i utemiljön dekoreras. Vi börjar alltid med att se oss omkring och ställa oss frågan: Vad kan vi skapa av sådant som redan finns? Det sätter i gång kreativiteten. 2023 målade vi gamla bensinfat och konservburkar och skapade söta spöken av spillbitar av brädor. Vi fyndade också gamla lakan och tyger hos Myrorna och Stadsmissionen.

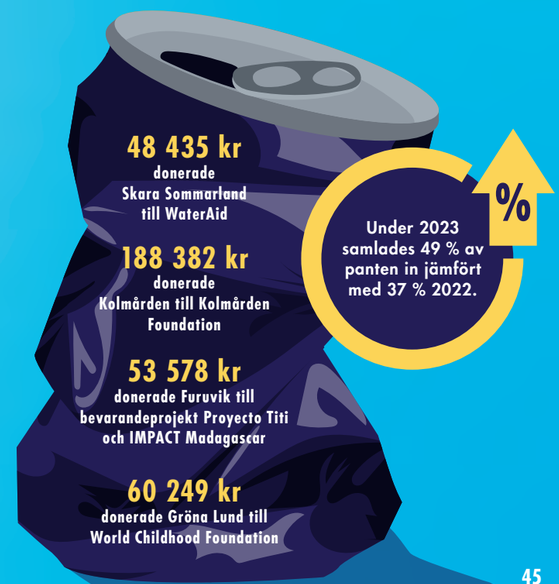
Källan till bra källsortering

Att få människor att källsortera och sortera rätt är en utmaning för hela samhället. Att det finns lättillgängliga sorteringsstationer är ett första avgörande steg för att hjälpa gästerna att agera hållbart. Ett mål under 2023 var att få ut fler sorteringsstationer i parkerna. Bland annat fick Furuviks största matställe, Cirkusrestaurangen, två specialdesignade stationer som är placerade vid utgången

– Vi ser tydligt att våra gäster vill göra rätt och vi behöver hitta rätt lösningar för de olika förutsättningar som finns i parkerna. Ibland är det mycket som ska få plats på liten yta, ibland är utmaningen att vi har stora ytor och långa avstånd. Men vi fortsätter att jobba med frågan under 2024, säger Arvid Pfeiffer, affärsområdeschef Parkfood.

Panta mera!

Under 2023 ökade både mängden faktisk insamlad pant och andelen pant i relation till antal sålda drycker, trots färre antal gäster i parkerna. Över 350 000 kronor kunde skänkas till välgörande ändamål.

SAMHÄLLE

Med runt tre miljoner besökare årligen ger våra parker ett viktigt bidrag till den ekonomiska utvecklingen i de regioner där vi verkar. Men vår verksamhet skapar också tryck på exempelvis infrastruktur och miljö. Vi är en del av den ständigt växande besöksnäringen som bidrar till att skapa jobb och tillväxt för hela landet. Som arbetsgivare är vi viktiga språngbrädor för ungdomar, nyanlända och andra som har svårt att annars slå sig in på arbetsmarknaden. Att forma morgondagens arbetskraft innebär en massa glädje samtidigt som det är ett stort ansvar. Vi är stora inköpare av en mängd varor. Vi agerar viktigt stöd för lokala leverantörer och är med och påverkar större aktörer för en hållbar utveckling. Samtidigt som besöksnäringen växer finns det också många i särskilt behov av glädje och vardagsflykt som inte har möjlighet att besöka oss. Med andra ord har vi både möjlighet och skyldighet att ta en roll i frågor som är större än vår verksamhet.

Att skänka glädje är en viktig del i vårt *sociala ansvar*

Parks and Resorts stödjer sedan många år tillbaka olika välgörenhetsorganisationer för att stötta och hjälpa barn i parkernas närhet. Bland annat görs detta genom något som man kallar för "Gåvoskratt", dvs genom minnesvärda besök på Gröna Lund, Furuvik, Kolmården eller Skara Sommarland.

Genom långsiktiga samarbeten med organisationer som Min Stora Dag, Childhood och Majblomman vill Parks and Resorts medverka till att göra skillnad i barn och ungdomars liv.

– Dessa organisationer spelar en viktig roll i utsatta barns liv och om vi kan bidra med upplevelser i våra parker är det en självklarhet att vi ställer upp. Ett besök i en nöjespark kan ibland vara en viktig aktivitet för en familj som har det svårt på olika sätt. Barnen får glömma vardagen för en stund och skapa fina minnen tillsammans med nära och kära. Det ger också barnen en semesteraktivitet att kunna berätta om i skolan när sommarlovet är över, säger Eva Rundfelt, kvalitetschef på Parks and Resorts.

Majblomman arbetar för att motverka barnfattigdomen i Sverige och 2023 var ett år där behovet av stöd var extra stort. Här kunde samarbetet med Parks and Resorts bidra till att många familjer kunde besöka Gröna Lund och få njuta av pirr, skratt och spänning tillsammans för en dag.

Min Stora Dag uppfyller önskningar och skapar viktiga pauser för barn och unga med allvarliga sjukdomar och diagnoser. Utöver att Parks and Resorts bidrar med biljetter till behövande familjer, är också VIP-besök i parkerna ett återkommande alternativ, där drabbade barn får en skräddarsydd upplevelse i valfri park som sin Stora Dag.

Till World Childhood Foundation bidrar Parks and Resorts med ekonomiskt stöd. Under 2023 innebar det bland annat att Gröna Lunds besökare kunde runda upp i parkens kassor för stöd till utsatta barn i Ukraina. I maj hölls Childhoods insamlingsmiddag på Gröna Lunds restaurang Tyrol, ett evenemang med över 400 gäster som bringade in 5 miljoner kronor till Childhoods insamlingsstiftelse.

– Det blev en riktig succé. Gästerna inledde kvällen med aktiviteter på Gröna Lund som följdes av en middag anrättad av stjärnkocken Jonas Svensson. Därefter var det underhållning med artister som John Lundvik, Maria Sur och Alba August. Stora delar av kungahuset deltog och det var väldigt roligt att Childhood ville hålla sin middag hos oss, avslutar Eva Rundfelt.

Eva Rundfelt
Kvalitetschef på Parks and Resorts

Stora Dagar i våra parker

Parks and Resorts har sedan många år ett fint och välfungerande samarbete med Min Stora Dag. Under 2023 hade över tusen barn med allvarliga sjukdomar och diagnoser och deras medföljande familjer önskat och fått en Stor Dag på någon av Parks and Resorts parker. De som önskat att få besöka Kolmården fick dessutom stanna kvar och bo över natten på Vildmarkshotellet.

– Vårt samarbete med Min Stora Dag handlar om att barn får besöka någon av våra parker själva eller tillsammans med sin familj. Många av de barn som kommer är väldigt sjuka och behöver få ny energi och en verklighetsflykt. Det ger vi dem i form av personlig VIP-behandling hos oss, säger Eva Rundfelt, kvalitetschef på Parks and Resorts.

Min Stora Dags generalsekreterare Jennifer McShane är både stolt och tacksam över samarbetet med Parks and Resorts.

– Vårt samarbete med Parks and Resorts är värdefullt på så många olika plan. Dels är företaget en direkt aktör i barnens upplevelse och sprider genom sina medarbetare ett alltid lika engagerat och underbart bemötande. Parkernas stimulerande miljöer ger otrolig konkret glädje och kraft till våra besökande barn. Ovanpå det så bidrar Parks and Resorts genom att ge oss fantastiska rabatter så att vi kan se till att fler barn kan få uppleva en Stor Dag, säger Jennifer McShane.

Jennifer McShane
Generalsekreterare Min Stora Dag

Starkt engagemang i VARJE PARK

Utöver de långsiktiga samarbeten som Parks and Resorts har med utvalda organisationer, bedriver de enskilda parkerna egna samarbeten för att stötta lokala och andra utvalda projekt. Här följer ett urval:

GRÖNA LUND stödjer Stockholms Stadsmission genom att bjuda barn och ungdomar i Stockholm som lever i ekonomiskt utanförskap på ett minnesvärt besök i parken.

FURUVIK tar årligen emot flera grupper i samarbete med barnrättsorganisationen Maskrosbarn, som verkar för barn till föräldrar som mår psykiskt dåligt eller har ett missbruk.

SKARA SOMMARLAND har ett långtgående samarbete med den internationella organisationen WaterAid, som arbetar för att även de fattigaste i 26 länder ska få tillgång till rent vatten. Alla intäkter från pant i parken går till att stödja WaterAid.

KOLMÅRDEN stödjer olika kvinnojourer i regionen samt Stadsmissionen i Östergötland genom att bjuda in dem till parken.

Överbliven MAT & GODIS skänks bort

"Att skänka överblivet godis och mat är ett litet exempel på vad vi kan göra, men som kan ge stor glädje och där miljö och social hållbarhet möts."
Samuel Cabrera, affärsområdeschef Mat & Dryck

Alla våra parker skänker mat, godis och överblivna varor från butik och spel till välgörande ändamål, exempelvis sjukhusavdelningar, polis, brandkår, Stadsmissionen, Matakuten och Matmissionen.

Antikorruption

I ambitionen att leverera parkupplevelser i världsklass ingår att agera på ett trovärdigt, korrekt och schysst sätt i alla sammanhang. Vi arbetar ständigt med att säkerställa att vi motverkar alla former av oegentligheter, både avsiktliga och oavsiktliga. Parks and Resorts har ett brett kontaktnät av leverantörer och samarbetspartners av olika slag. Vissa har vi affärsrelationer med idag, andra vill etablera en affärsrelation med oss. För många är det värdefullt att bli leverantör till oss med vår flora av starka varumärken. Därför är en viktig affärsprincip att vi i våra roller som inköpare och medarbetare inte utnyttjar eller blir utnyttjade. Ett professionellt uppträdande är avgörande för ett trovärdigt företag.

Inköpsprocessen

Bakom alla våra inköp finns ett aktivt beslut och vi agerar aldrig på slentrian utan alltid utifrån konkreta beslutsunderlag. Vi praktiserar försiktighetsprincipen där situationen kräver. Samarbetet med våra leverantörer ska kännetecknas av full uppriktighet samt ömsesidig förståelse och respekt, där kvalitet och hållbarhet är viktiga faktorer vid val av leverantör.

Alla samarbetspartners och leverantörer till Parks and Resorts skriver på vår uppförandekod som ska säkerställa att de arbetar efter samma riktlinjer som oss avseende korruption, miljö, etik och arbetsförhållanden.

Från vår affärsidé är steget inte långt till mänskliga rättigheter och omtanke om människors säkerhet och hälsa. Vi stödjer och respekterar nationella och internationella regelverk om mänskliga rättigheter där fokus är att uppmuntra mångfald och motverka trakasserier och diskriminering. Här ser vi att risken för kränkningar är störst i leverantörsledet. För att motverka detta har vi en ständig dialog med våra leverantörer eftersom vi tror på att relation och samarbete är vägen till transparens. Alla leverantörer antar uppförandekoden där bestämmelser om detta beskrivs.

FYSIKLEKTIONEN flyttar ut till Gröna Lund

Tusentals högstadieelever och gymnasister fick möjligheten att besöka Gröna Lund under Edutainmentdagarna 2023. Det roliga, inspirerande och lärorika evenemanget som riktar sig till NO-elever intog sitt fjortonde år på tivolit och mest glädjande var att se hur intresset och engagemanget från skolor och lärare växer för varje år.

– Vi hade satt en gräns på 2 700 elever per dag och jag tror att det kom totalt 10 000 elever hit i höstas. De flesta kommer från Stockholm, men det är många klasser som åker långväga för att få uppleva detta, det är väldigt roligt, säger Ann-Marie Pendrill från Nationellt resurscentrum för fysik, en av samarbetsparterna under Edutainmentdagarna.

Det som utmärker Edutainmentdagarna är möjligheten att få koppla den egna kroppens upplevelser av krafter till fysik. Rörelse och kraft är något som kan vara klurigt att förstå i teorin, men som blir tydligt när man sitter i en karusell eller i en berg- och dalbana.

– Då upplever din kropp dessa krafter, vilket gör det lättare att förstå fysiken bakom. Det är inte så många ställen där du kan åka runt, runt, runt i en cirkel eller falla fritt, och där du kan genomföra alla tankeexperiment som finns i böckerna, säger Ann-Marie Pendrill.

Dagarna möjliggörs genom samarbetet mellan Gröna Lund, Vetenskapens hus (som är ett samarbete mellan Stockholms stad, KTH, och Stockholms Universitet), Nationellt resurscentrum för fysik och Tekniska Museet. Tillsammans har de tagit fram ett arbetsmaterial med uppgifter som klasserna arbetar med, inför och efter besöket. Ann-Marie Pendrill har varit med sedan start och tycker att det alltid är lika roligt.

– Gröna Lund ställer upp fantastiskt fint, de lånar ut sin park och deras värdar är med och ser till att allting fungerar. Höjdpunkten är att Gröna Lunds tekniker dukar upp Teknik- och fysiktorget, som är unikt i världen, där man får se tekniken som presenteras bakom upplevelsen av till exempel en berg- och dalbana. Det är en sådan fin växelverkan mellan elever och tekniker, som är så generösa med sin kunskap och förklarar sådant som man inte ser.

"Det är en sådan fin växelverkan mellan elever och tekniker, som är så generösa med sin kunskap och förklarar sådant som man inte ser."

Från Vetenskapens hus var Tanja Kramer Nymark och Stefan Åminneborg på plats och tyckte att 2023 års upplaga av Edutainmentdagarna var särskilt lyckad.

– 2023 var ett väldigt lyckat år och många elever kom väldigt förberedda och ställde relevanta frågor utifrån arbetsbladen. Det visar att kontakten med lärarna har fungerat väldigt bra och att de har använt materialet som vi har tagit fram i sin undervisning. Informationen till lärarna var mycket tydligare det här året och det märktes verkligen, det var roligt, säger Tanja och Stefan.

De lyfter även fram Teknik- och fysiktorget som något extra spännande.

– Det blir bättre och bättre för varje år för att teknikerna är så fantastiska och engagerade. Där finns mer och mer för varje år att upptäcka, som hävstångseffekten och hur en magnetbroms fungerar, säger Stefan Åminneborg.

VI PRESENTERAR

KONCERNLEDNINGEN

2023

CHRISTER FOGELMARCK
Koncernchef och VD

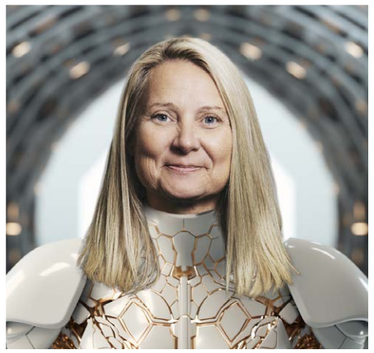
JOHAN TIDSTRAND
Design- och konceptchef samt ägare

MATTIAS BANKER
Vice VD och ägare

JOANNA HAMMAR
Vice VD

CHRISTINE KARMFALK
VD Kolmården

JAN ERIKSSON
VD Gröna Lund

SANDRA WILKE
VD Furuvik

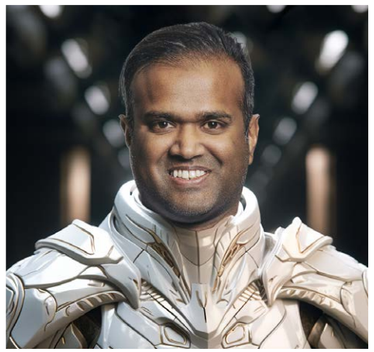
CHRISTOFFER ÖSTLING
Tf VD Skara Sommarland

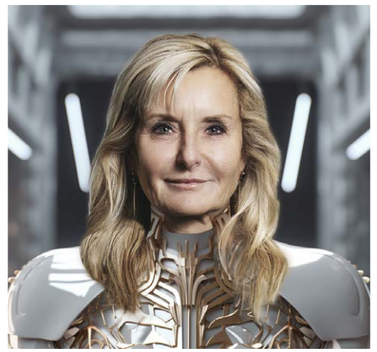
IDA TROIVE
HR-chef

JOHN SEVERINSON
CDO

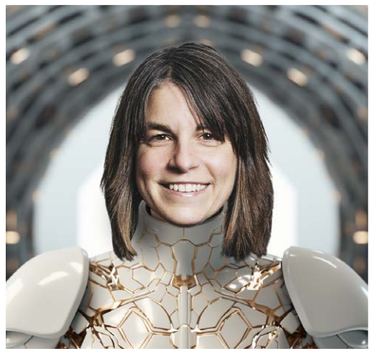
JOHN ROSBERG
CFO

EVA RUNDFELT
Kvalitetschef

MARCUS KARLSSON
CIO

GABRIELLA GRANDITSKY
Chef för hållbarhet och företagskommunikation

CARIN BRORYD
Inköpsdirektör

Hållbarhetsmål & ambitioner

Nedan visas ett urval av Parks and Resorts hållbarhetsmål 2024.

OMRÅDE	ASPEKT	AMBITION	MÅL 2024	GLOBALA MÅL
ENERGI	Energi	Till 2030 ska Parks and Resorts ha 50 % effektivare energianvändning per gäst (jämfört med 2017).	Under 2024 ska förbrukningen minska med 5 % jämfört med 2023.	7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA; 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA
		Verksamheten är förnybar ur ett energiperspektiv.	Fortsätta öka andelen förnybar energi.	
	Vatten	Vattenförbrukningen ska vara så effektiv som möjligt.	Minska vattenförbrukningen per gäst.	6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA
	Transporter	Gästen väljer ett miljövänligt resealternativ till parkerna.	Få fler gäster att åka kollektivt till parkerna.	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA
			Förbättra möjligheterna för elbilsladdning.	
		Till 2030 ska 100 % av leverantörernas transporter vara fossilfria.	Öka andelen fossilfria leveranser.	
MILJÖ	Gästavfall	Gästen sorterar allt sitt avfall.	Öka andelen pant som samlas in.	12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION
	Cirkularitet	Vi ska ta till vara alla resurser så effektivt som möjligt.	Skapa möjligheter till cirkulära flöden inom och mellan parkerna.	
INKÖP	Leverantörer	Vi har full insyn i hållbarhetsaspekterna i vår värdekedja.	Självdeklarationer genomförs på leverantörer som redan skrivit på uppförandekod.	8 ANSTÄNDIGA ARBETSTILLFÄLLEN OCH EKONOMISK TILLVÄXT
			Öka transparensen genom att ge mer information om ursprunget av våra produkter i spel och butik.	12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

OMRÅDE	ASPEKT	AMBITION	MÅL 2024	GLOBALA MÅL
MAT & DRYCK	Matsvinn	Minska växthusgasutsläppen från mat med 25 % till 2027 (jämfört med 2022).	Alla restauranger och kiosker rapporterar sitt matsvinn varje dag.	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA; 12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION
	Råvaror		Öka andelen vegetariskt som säljs.	
			Öka andelen svenska råvaror.	
	Non food	Fasa ut engångsmaterialet ur vår verksamhet.	Minska engångsmaterialet per gäst.	
DJUR	Bevarande	Parks and Resorts djurparker ska stödja arbetet för vilda och utrotningshotade djur- och naturmiljöer, såväl nationellt som internationellt. ”Göra mer för fler djur”.	Öka antalet projekt för hotade arter som stöttas inom Kolmården Foundation.	15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
			Hålla fler hotade djurarter och djur som ingår i bevarandeprogram inom EAZA.	
	Biologisk mångfald	Våra parker och boenden bidrar positivt till den biologiska mångfalden i närområdet.	Djurparkerna inom Parks and Resorts ska på ett direkt sätt bidra till biologisk mångfald i närområdet.	
SAM-HÄLLSAN-SVAR	Omtanke	Genom samarbete med civilsamhället ska vi möjliggöra för fler att besöka våra parker och visa omtanke för det omgivande samhället.	Varje park har flera egna samarbeten med hjälporganisationer utöver de koncerngemensamma.	10 MINSKAD ULIKHET
MED-ARBETARE	Mångfald & Jämställdhet	Parks and Resorts tar tydligt ställning mot all form av diskriminering, har en jämn könsbalans på chefspositioner och i ledningsgrupper samt arbetar aktivt för att öka mångfald bland medarbetare.	Öka andelen U18 och 55+ till säsongstjänsterna.	10 MINSKAD ULIKHET; 5 JÄMSTÄLLDHET
			Skapa möjligheter för att kunna mäta mångfalden.	
	Arbetsmiljö	Parks and Resorts är en säker och hälsosam arbetsplats med låg sjukfrånvaro.	Öka andelen medarbetare som rekommenderar sin arbetsplats i alla parker (eNPS).	8 ANSTÄNDIGA ARBETSTILLFÄLLEN OCH EKONOMISK TILLVÄXT
			Förbättra alla parkers ledarskapssiffror.	
GÄSTER	Tillgänglighet	Våra parkers faciliteter och attraktioner är tillgängliga för så många som möjligt, oavsett funktionsvariation, i så stor utsträckning som möjligt.	Upprätta en handlingsplan för tillgänglighetsanpassningar på kort och lång sikt.	10 MINSKAD ULIKHET
			Förbättra kommunikationen för att underlätta besöket för gäster med funktionsvariationer.	

Förvaltningsberättelse

KONCERNSTRUKTUR OCH VERKSAMHET

Parks & Resorts Scandinavia AB är moderbolag i en koncern innefattande de rörelsedrivande dotterbolagen Gröna Lunds Tivoli AB, Kolmårdens Djurpark AB, AB Furuviksparken och Skara Sommarland AB.

Under juni 2023 genomförde bolaget en nyemission och ägs numera till 81 % av JHT Intressenter AB, org nr 556698-3267 och till 19 % av AMF Tjänstepension, org nr 502033-2259. JHT Intressenter AB ägs i sin tur till 89 % av Tidstrand Holding AB, org nr 556695-8491, till 10 % av Tidstrand Fastigheter AB, org nr 556695-8483, samt till 1 % av Mattias Banker. Därtill finns fem preferensaktier utställda till AMF.

Bolaget har sitt säte i Stockholm.

Parks and Resorts är en av Nordens ledande aktörer inom upplevelseparksbranschen. Koncernen driver Gröna Lund, Destination Kolmården, Furuvik och Skara Sommarland.

Under 2023 besöktes koncernens anläggningar av 2,0 miljoner besökare, att jämföra med 2,7 miljoner under 2022. Det är flera orsaker som samverkat till det lägre besökstalet, såsom olyckan på Gröna Lund, den vädermässigt ostadiga högsäsongen, liksom ett svagare konjunkturläge med högre räntor. Sammantaget upplevde Parks and Resorts ett resultatmässigt svagt år, till följd av de extraordinära händelserna.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÄKENSKAPSÅRET

GRÖNA LUND

Gröna Lund fick en fin inledning av säsongen, men den 25 juni inträffade en allvarlig olycka i berg- och dalbanan Jetline där en person omkom och flera personer skadades. Till följd av olyckan beslutade Gröna Lund att hålla stängt under 10 dagar för att ta hand om sina medarbetare, vara tillgängliga för de drabbade och deras anhöriga samt bistå polisen och Statens haverikommission i deras utredningar. Statens haverikommission förväntas offentliggöra sin fullständiga rapport i maj/juni 2024. Olyckan i Jetline, det osäkra ekonomiska läget för hushållen samt det ostadiga vädret satte spår på Gröna Lunds sommarsäsong, där besökssiffrorna minskade med drygt 30 % jämfört med föregående år. Besökssiffrorna vände uppåt mot slutet av sommaren, men det tapp som skedde i juli och augusti gick inte att hämta tillbaka.

Under hösten offentliggjordes att Mamma Mia! the Party flyttar tillbaka till Restaurang Tyrol och har premiär under inledningen på 2024, en nyhet som mottogs väl och efterfrågan på biljetter var hög. Gröna Lund genomförde ett uppskattat Halloween men valde att pausa sin nya vintersatsning Winter Wonderland.

Antalet gäster uppgick till 876 879 (1 290 950). Omsättningen uppgick totalt till 509,3 (729,2) mkr, vilket är en minskning med -30 % mot föregående år. Rörelseresultatet uppgick till -177,2 (-8,4) mkr, motsvarade en rörelsemarginal på -35% (-1%). Det lägre resultatet under 2023 är främst en effekt av olyckan i Jetline samt det ostadiga vädret.

I januari tillträde Jan Eriksson som ny vd för Gröna Lund.

Gröna Lund investerade i fastighetsrelaterat underhåll samt uppförande av nya kontor. Till säsongen 2024 tar Gröna Lund tillbaka entrébiljetten, Gröna Kortet och fri entré för pensionärer, för att möjliggöra för fler att kunna besöka tivolit. Det är även premiär för en ny barnföreställning med Pelle Svanslös och hans vänner på Gröna Lund och berg- och dalbanan Twister öppnar upp igen.

KOLMÅRDEN OCH VILDMARKSHOTELLET

Kolmården nådde inte föregående års besöksrekord, vilket främst berodde på det ostadiga vädret under högsäsongen. Till säsongen 2023 hade föreställningen ”Bamse och den kluriga uppfinnartävlingen” premiär i Bamses Värld och öppethållandet under Halloween utökades.

Antalet gäster uppgick till 663 927 (760 138), vilket är en minskning med -13 % mot föregående år. Vildmarkshotellet sålde 39 861 (42 299) hotellrum. Omsättningen uppgick totalt till 510,7 (555,6) mkr vilket är en minskning med -8 % jämfört med föregående år. Rörelseresultatet uppgick till -16,8 (41,9) mkr, motsvarade en rörelsemarginal på -3 % (8%).

Kolmården investerade framför allt i fastighetsrelaterat underhåll.

SKARA SOMMARLAND

Den ovanligt regniga och ostadiga sommaren hade en negativ påverkan på Skara Sommarlands besökssiffror och beläggningen på campingen. Under 2023 hade Skara Sommarland premiär för en ny attraktion, BadringsBumpers.

Antalet gäster uppgick till 210 869 (276 223). Omsättningen uppgick totalt till 118,5 (132,6) mkr, vilket är en minskning med -11 % mot föregående år. Rörelseresultatet uppgick till 1,4 (22,7) mkr, motsvarade en rörelsemarginal på 1 % (17%).

Skara Sommarland investerade i säkerhets- och fastighetsrelaterat underhåll samt den nya attraktionen BadringsBumpers.

FURUVIK

Under 2023 hade Furuvik premiär för den nya berg- och dalbanan Lightning från tillverkaren Vekoma. Vidare utvecklade Furuvik ett så kallat meet n' greet område med Pelle Svanslös där besökarna kunde interagera med karaktärerna. Till 2023 bytte Furuvik affärsmodell och gick från att sälja separat entré och åkband till att erbjuda sina gäster en pay-one-price upplevelse. Furuvik genomförde flertalet välbesökta spelningar och när Hooja stod på scen i början på juni slog parken ett nytt besöksrekord för en enskild dag.

Antalet gäster uppgick till 282 948 (377 402). Omsättningen uppgick totalt till 135,9 (201,5) mkr vilket är en minskning med -33 % jämfört med föregående år. Rörelseresultatet uppgick till -41,4 (30,1) mkr, motsvarade en rörelsemarginal på -30 % (15%).

Under december 2022 skedde en allvarlig incident i Furuvik då fyra schimpanser var tvungna att avlivas i samband med en rymning. Händelsen resulterade i anmälningar till Arbetsmiljöverket, Länsstyrelsen och polisen. Arbetsmiljöverket och Länsstyrelsen la ner sina utredningar under 2023 och resultatet av polisens utredning förväntas komma under 2024.

Att Furuvik tappar besökstal mot rekordsommaren 2023 är sannolikt en effekt av den vädermässigt ostadiga sommaren och det sämre konjunkturläget.

Furuvik investerade i ett så kallat meet n' greet område med Pelle Svanslös och slutförde även bygget av den nya berg- och dalbanan Lightning.

SKEPPSHOLMSVIKEN

Under 2022 fastställde Mark- och miljööverdomstolen Stockholms stads detaljplan avseende kvarteret Skeppsholmsviken, parkeringen vid Gröna Lund. Under 2023 har projekteringen för det nya området fortsatt och vissa bygglov är inskickade. Byggnationen är planerad till att starta under 2024.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS SLUT

KONCERNEN

Den 8 januari 2024 utsågs Christoffer Östling till Tf. vd för Skara Sommarland. Christoffer Östling var tidigare Platschef för Skara Sommarland.

Under mars förvärvade First Camp campingverksamheten på Skara Sommarland och ingick ett långsiktigt samarbetsavtal med Parks and Resorts. Campingområdet kommer uppgraderas och Sommarlandet utvecklas till en ännu mer attraktiv destination.

Det pågår diskussioner med försäkringsbolaget IF om försäkringsersättningens storlek, till följd av incidenten på Gröna Lund. Försäkringsersättningen finns inte upptagna i redovisningen, men förväntas uppgå till ett väsentligt mångmiljonbelopp.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE

BOLAGETS EKONOMISKA UTVECKLING I SAMMANDRAG (TKR)

Koncernen	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Totala intäkter	1 256 524	1 606 885	1 231 784	483 247
Resultat efter finansiella poster	-281 533	44 507	125 627	-288 790
Balansomslutning	1 981 694	1 973 415	2 130 348	2 010 374
Antal anställda	1 245	1 164	919	512
Soliditet (%)	58,2	54,2	60,5	59,1
Avkastning på eget kap. (%)	neg	4,2	9,8	neg
Avkastning på totalt kap. (%)	neg	3,0	6,6	neg

Moderbolaget	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Totala intäkter	75 975	79 498	65 075	77 927
Resultat efter finansiella poster	-42 030	-36 975	-29 592	-23 314
Balansomslutning	1 679 925	1 445 554	1 665 342	1 728 720
Antal anställda	16	15	14	14
Soliditet (%)	70,8	63,2	71,8	69,7
Avkastning på eget kap. (%)	neg	neg	neg	neg
Avkastning på totalt kap. (%)	neg	neg	neg	neg

Soliditet: Justerat eget kapital / Balansomslutning. Med justerat eget kapital avses eget kapital + obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld.

Avkastning på eget kapital: Årets resultat / Utgående justerat Eget kapital

Avkastning på totalt kapital: (Resultat efter finansiella intäkter och kostnader + räntekostnader) / Utgående balansomslutning

MODERBOLAGET

Moderbolagets verksamhet har under året bestått av koncerngemensamma funktioner.

Omsättning under verksamhetsåret uppgick till 75,9 (79,5) mkr varav 69,9 % (75,5 %) avsåg försäljning till dotterbolagen.

Rörelseresultatet uppgick till -21,4 (-23,5) mkr.

Under sommaren 2023 genomfördes en kapitalanskaffning med AMF via en nyemission samt förlängning av fem preferensaktier. I samband med nyemissionen blev AMF stamaktieägare med
19,1 % av bolagets aktier. Under sommaren bytte även koncernen bank från SEB till Nordea.

Moderbolagets utnyttjade koncernkontokredit uppgick per bokslutsdagen till 0 (0) mkr.

Det egna kapitalet uppgick per bokslutsdagen till 1 189 (913) mkr, vilket innebär en soliditet om 71 % (63 %).

KONCERNEN

Parks and Resorts ägare har ett långsiktigt engagemang, där koncernens kassaflöde återinvesteras för att säkra en hög hållbar kvalitet och attraktionskraft för koncernens parker. Härigenom skapas förutsättningar för att långsiktigt nå och bibehålla en god lönsamhet och en stark finansiell ställning. Denna strategi har inte förändrats trots det tuffa året 2023, tvärtom planerar koncernen för både större säkerhets- och underhållsinvesteringar samt för nyheter inom samtliga parker de närmaste åren.

Koncernens rörelseresultat uppgick till -259,5 (59,1) mkr. Det lägre resultatet jämfört med föregående år beror främst på olyckan på Gröna Lund och den vädermässigt ostadiga högsäsongen.

Det egna kapitalet uppgick till 1 152 (1 069) mkr vilket innebär en soliditet om 58 % (54 %).

De räntebärande lånen inklusive utnyttjad checkräkningskredit uppgick till totalt 422 (432) mkr, där merparten har löptid inom tre år till rörlig ränta.
Årets kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till -234 (229) mkr. Det negativa kassaflödet är en effekt av det resultatmässigt svaga året.

Per 2023-12-31 uppgick de likvida medlen till 237,7 (260,1) mkr. Av tillgänglig checkkredit om 50 mkr var hela krediten om 50 (260) mkr outnyttjad per 31 dec 2023.

TVISTER

Det förekommer inga väsentliga pågående tvister för koncernbolagen. Notera dock att det förekommer utredningar till följd av schimpansincidenten på Furuvik samt olyckan i Jetline på Gröna Lund.

Det pågår även diskussioner med försäkringsbolaget IF om ersättning till följd av olyckan i Jetline på Gröna Lund som inte finns upptagna i redovisningen, men som förväntas uppgå till ett väsentligt mångmiljonbelopp.

INVESTERINGAR

De totala bruttoinvesteringarna i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick till 99 (71) mkr.
Se respektive bolags väsentliga händelser, där de större investeringarna benämns. Utöver dessa investerades i arbetsmiljö- och säkerhetsfrågor liksom i underhåll av det stora fastighetsbeståndet som finns inom koncernens parker. Vidare satsade koncernen fortsatt mycket resurser på IT-utveckling och en digitalisering för en förbättrad gästupplevelse.

MEDARBETARE

Medelantal anställda uppgick under året till 1 245 (1 164) personer.

INFORMATION OM RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Efterfrågan på dotterbolagens tjänster påverkas av både konjunktur- och säsongsvariationer. Konjunkturläget påverkas av förändringar i den disponibla inkomsten som styrs av bl a räntenivåer, sysselsättningsgrad och skatter. Den faktor som påverkar koncernens utfall mest, och som är minst påverkbar, är vädret. Vädrets variationer har påverkan under perioder, men över tid har det inte någon långsiktig påverkan. Kortsiktigt påverkar dock vädret våra gästers beteenden direkt, vilket ofta är avgörande för om de skall besöka våra parker eller inte. Då koncernens verksamhet är säsongsbetonad och främst sker under sommarhalvåret, kan dåligt väder under ett fåtal månader få relativt stora resultateffekter för ett specifikt år. Detta i sin tur medför lägre kassaflöde och således lägre investeringsutrymme.

I dessa tider bör även risken för en pandemi nämnas. I en sådan krissituation som vi upplevt med besöksrestriktioner för våra parker blir det naturligtvis en väsentlig ekonomisk påverkan, då vår affär är säsongsbetonad och bygger på upplevelser tillsammans med andra. Alla bolagen har detaljerade planer för åtgärder för att leverera en smittsäker produkt, där säkerheten alltid kommer i första hand.

Andra risker är bygglovsprocesserna för koncernens satsningar, där överklaganden kan medföra osäkerheter och förseningar.

Koncernens finansiella risker är begränsade, men består av en ränte- och valutarisk. Om räntan skulle gå upp kraftigt påverkar detta således koncernens räntekostnader. Valutarisken består framför allt i att nya större attraktionsinköp sker i utländsk valuta. Om kronan försvagas innebär det att framtida investeringar blir dyrare. Vid beslut om investering säkras framtida betalningar i utländsk valuta genom valutaterminer i enlighet med koncernens finanspolicy.

Hög säkerhet är grundläggande för verksamheten och ett viktigt inslag i vårt utbildningspaket för våra anställda. Säkerhetsarbetet är inriktat på att förebygga skador och risker. I koncernen är den största risken, ur ett ekonomiskt perspektiv, om en allvarlig olycka/incident skulle inträffa och konsekvenserna därav.

En orolig omvärld har skapat ett utökat behov för skärpta cybersäkerhetsinsatser. Utöver tidigare hot från finansiellt motiverade aktörer ser vi nu nya hot från politiskt motiverade aktörer som vill sprida oro i utvalda länder, däribland Sverige. Vi har i ljuset av detta inlett utökade satsningar på vår cybersäkerhet och planerar för fler åtgärder de kommande åren.

FINANSPOLICY

Parks and Resorts hantering av finansiella risker regleras i en finanspolicy som fastställs av styrelsen. Policyn anger hur ansvaret för finansverksamheten ska fördelas inom koncernen, vilka finansiella risker koncernen är beredd att ta samt riktlinjer för hur riskerna ska begränsas. Strategin är att minimera och kontrollera finansiella risker samt eliminera finansiell spekulation.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Parks and Resorts upprättar en hållbarhetsrapport i sin Årsberättelse som finns publicerad på bolagets hemsida www.parksandresorts.com.

I maj invigdes en av Sveriges största solpark i Fjällskär utanför Nyköping, ett samarbete mellan Svea Solar, Bixia och Parks and Resorts. Solparken kommer att generera drygt 20 GWh per år, vilket gör att Gröna Lund, Kolmården och Skara Sommarland helt kommer drivas av solenergi under sommarsäsongerna och där överskottet av el kommer tillföras det allmänna elnätet. Genom att använda solenergi tar Parks and Resorts nu ett betydande steg mot en mer hållbar och grön framtid.

Vi har ett långsiktigt perspektiv som kräver att vi tar ansvar för den påverkan vår verksamhet har på omvärlden. Biologisk och samhällelig mångfald står högt på vår agenda. När djurparkers verksamhet ifrågasätts alltmer är det viktigt att vi förklarar hur vi jobbar med utbildning, bevarande av hotade arter och forskning. Genom Kolmården Foundation arbetar vi med att skydda hotade djurarter och bevarandet av den biologiska mångfalden. Vårt ansvar att utbilda våra besökare om djur och natur gör att de kan inspireras att vara med och vända den negativa utvecklingen.

Koncernens hållbarhetsarbete kan sammanfattas kortfattat i tre riktlinjer som vi kallar för Vår Kompass.

VI SKA VARA EN PARK FÖR ALLA:
Våra parker ska vara till för alla gäster, medarbetare, djur, det omgivande samhället och framtida generationer. Vi tar ansvar där våra verksamheter berör och strävar efter att vår påverkan ska vara positiv.

VI VILL GÖRA STORT INTRYCK MEN LITET AVTRYCK:
Att leverera magiska helhetsupplevelser är det vi gör bäst och det ska vi göra på ett så resurseffektivt sätt som möjligt.

VI GÖR HELLRE RÄTT ÄN LÄTT:
Hållbarhet är aldrig svart eller vitt och med forskning och utveckling förändras bilden ständigt. Vi värjer dock inte för det komplexa eller det som är svårt att kommunicera, utan våra beslut ska alltid vara grundade på kunskap och fakta. För att klara det tar vi hjälp av de som kan mer.

TILLSTÅNDS- ELLER ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET ENLIGT MILJÖBALKEN

Koncernen bedriver djurverksamhet på sina anläggningar i Kolmården och Furuvik. Dessa verksamheter har tillstånd enligt miljöbalken enligt följande:

Tillstånd enligt 40§ artskyddsförordningen att offentligt förevisa djur av vilda arter samt godkännande för offentlig förevisning av djur enligt 37§ djurskyddsförordningen. Vidare har Kolmårdens Djurpark och Furuvik tillstånd att hålla vilt i hägn, vård & rehabilitering av vilt samt är godkända anläggningar enligt 2§ SJVFS 1996:24 för införsel av djur mm.

Förändringar i eget kapital

Koncernen	**Aktie-kapital**	**Annat eget kapital inkl. årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	10 000	1 059 454	**1 069 454**
Disposition enligt beslut av årsstämman:			
Utdelning		-27 812	**-27 812**
Nyemission	2 375	347 626	**350 001**
Årets resultat		-239 285	**-239 285**
Belopp vid årets utgång	**12 375**	**1 139 982**	**1 152 357**

Moderbolaget	**Aktie-kapital**	**överkurs-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	10 000	190 000	742 686	-29 644	**913 042**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Utdelning			-27 811		**-27 811**
Balanseras i ny räkning			-29 644	29 644	**0**
Nyemission	2 375	347 626			**350 000**
Årets resultat				-45 757	**-45 757**
Belopp vid årets utgång	**12 375**	**537 625**	**685 231**	**-45 757**	**1 189 474**

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	685 230 869
överkursfond	537 625 410
årets förlust	-45 757 112
	1 177 099 167
disponeras så att	
i ny räkning överföres	1 177 099 167
	1 177 099 167

Koncernens resultaträkning

Tkr	**2023-01-01 -2023-12-31**	**2022-01-01 -2022-12-31**
Nettoomsättning	1 170 146	1 539 669
Aktiverat arbete för egen räkning	3 413	0
Övriga rörelseintäkter	82 965	67 216
	1 256 524	**1 606 885**
Rörelsens kostnader		
Råvaror och förnödenheter	-120 608	-135 328
Handelsvaror	-44 997	-51 117
Övriga externa kostnader	-573 331	-620 519
Personalkostnader	-657 295	-617 464
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-117 732	-122 772
Övriga rörelsekostnader	-2 088	-582
	-1 516 051	**-1 547 783**
Rörelseresultat	**-259 527**	**59 103**
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	7 687	59
Räntekostnader och liknande resultatposter	-29 693	-14 655
	-22 006	**-14 596**
Resultat efter finansiella poster	**-281 533**	**44 507**
Resultat före skatt	**-281 533**	**44 507**
Årets skattekostnad	42 248	-10 952
Årets resultat	**-239 285**	**33 555**

Koncernens balansräkning

Tkr	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar		
Varumärken och andra immateriella tillgångar	252 229	255 426
	252 229	**255 426**
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	516 896	518 937
Förbättringsutgift på annans fastighet	5 810	5 964
Park- och tivolianläggningar	629 799	623 169
Maskiner och andra tekniska anläggningar	14 267	13 318
Inventarier, verktyg och installationer	103 176	107 428
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	49 000	61 837
	1 318 948	**1 330 653**
Finansiella anläggningstillgångar		
Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	12	12
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag	600	600
Andra långfristiga värdepappersinnehav	10	10
Uppskjuten skattefordran	65 703	27 197
	66 325	**27 819**
Summa anläggningstillgångar	**1 637 502**	**1 613 898**
Omsättningstillgångar		
Varulager m m		
Råvaror och förnödenheter	7 037	8 074
Färdiga varor och handelsvaror	38 390	27 462
Förskott till leverantörer	1 352	1 559
	46 779	**37 095**
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	13 486	14 875
Aktuella skattefordringar	0	6 721
Övriga fordringar	32 475	22 747
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13 682	17 957
	59 643	**62 300**
Kassa och bank	237 770	260 122
Summa omsättningstillgångar	**344 192**	**359 517**
SUMMA TILLGÅNGAR	**1 981 694**	**1 973 415**

Koncernens balansräkning

Tkr	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		
Aktiekapital	12 375	10 000
Annat eget kapital inklusive årets resultat	1 139 982	1 059 454
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	**1 152 357**	**1 069 454**
Summa eget kapital	**1 152 357**	**1 069 454**
Avsättningar		
Uppskjuten skatteskuld	175 838	179 491
	175 838	**179 491**
Långfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	404 072	195 897
	404 072	**195 897**
Kortfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	17 473	236 550
Förskott från kunder	20 618	17 893
Leverantörsskulder	75 393	107 055
Skulder till koncernföretag	0	310
Övriga skulder	51 863	62 438
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	84 080	104 327
	249 427	**528 573**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	**1 981 694**	**1 973 415**

Koncernens kassaflödesanalys

Tkr	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	-281 533	44 507
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	121 101	123 375
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	**-160 432**	**167 882**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändring av varulager och pågående arbeten	-9 684	-14 651
Förändring kundfordringar	1 389	-1 946
Förändring av kortfristiga fordringar	-5 454	-6 016
Förändring leverantörsskulder	-31 662	44 599
Förändring av kortfristiga skulder	-28 096	39 177
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**-233 939**	**229 045**
Investeringsverksamheten		
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0	-5 814
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-99 391	-64 823
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-99 391**	**-70 637**
Finansieringsverksamheten		
Nyemission	350 000	0
Inlösen preferensaktier	0	-210 000
Upptagna lån	425 000	0
Amortering av lån	-436 210	-22 723
Utbetald utdelning	-27 812	-42 660
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**310 978**	**-275 383**
Årets kassaflöde	**-22 352**	**-116 975**
Likvida medel vid årets början		
Likvida medel vid årets början	260 122	377 097
Likvida medel vid årets slut	**237 770**	**260 122**

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Parks & Resorts Scandinavia AB, org.nr 556696-2493.

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING
Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2023 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen. Hållbarhetsrapporten omfattar sidorna 3, 5, 28-49, 52-53 och 63 i detta dokument.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING
Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE
En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm, 9 april 2024
Deloitte AB
Kent Åkerlund, Auktoriserad revisor

Skribenter:

Hanna Dunér
Anna Gardberg
Maud Lindholm
Jan Gradvall
Anja Ringdahl
Isabella Lian

Formgivare:

Emma Sandqvist

Fotografer:

Rickard Monéus
Bingo Rimér
Oskar Brewitz
Lubbe Garell
Fredrik Söder
Johan Gramén
Sofia Andersson
Beatrice Graalheim
Ebba Rangemo (Rockfoto)
Peter Alendahl
Marie-Therese Karlberg
Mickael Tannus
Lars Söderman
Nellie Tryde
Magnus Rangvid
Anja Ringdahl
Baruth Morales

Om pappret i rapporten

Årsberättelsen och hållbarhetsrapporten är tryckt på FSC-certifierat papper hos TelloGruppen som är ett Svanen-certifierat tryckeri.

FSC

KLIMATKOMPENSERAT PAPPER

Tivoli Gröna Lund · Kolmården · Furuvik · Skara Sommarland